

PARLAMENT DE CATALUNYA

**Presidència
de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover**

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 21 de març del 1933

SUMARI

A un quart de sis de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Companys.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia :

Prec del senyor Vidal i Guardiola a l'honorable senyor Conseller Delegat, sobre el telegrama adreçat pel doctor Eckener a l'honorable senyor President de la Generalitat.

Resposta de l'honorable senyor Conseller Delegat.

Rectificacions dels senyors Vidal i Guardiola i Pi i Sunyer.

Continua la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei per a la substitució dels Regidors proclamats en virtut de l'article 29 de la Llei electoral.

Rectificació del senyor Vidal i Guardiola.

Torn en contra del senyor Romeva.

Parla, per la Comissió, el senyor Fontbernat.

Rectificacions dels senyors Romeva i Fontbernat.

Resta acabada la discussió de totalitat.

El senyor Rovira i Roure defensa un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana.

Resposta del senyor Simó i Bojarull, per la Comissió.

Rectificacions dels senyors Rovira i Roure i Simó i Bojarull.

Manifestacions del senyor Ventosa i Calvell.

Intervenció del senyor Conseller de Governació.

Rectificacions dels senyors Ventosa i Calvell, Selves i Simó.

Es rebutja el vot particular, amb els vots a favor de la Minoria de Lliga Catalana.

S'entra a la discussió de l'articulat.

Es llegeix l'article I.^r, i resta suspesa aquesta discussió.

Lectura del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei referent a l'emissió d'Obligacions de Tresoreria de la Generalitat de Catalunya.

A petició del senyor Conseller Delegat, la Cambra acorda la urgència.

Continua la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya.

El senyor Rovira i Virgili rectifica.

També rectifica el senyor Duran i Ventosa, i novament, el senyor Rovira i Virgili.

Acabada la discussió de la totalitat del capítol I del títol III, el senyor Tauler, per la Comissió, manté la redacció de l'article 16 del dictamen tal com el va presentar en un principi.

És rebutjada, en votació ordinària, una esmena de la Minoria de Lliga Catalana, amb els vots a favor d'aquesta Minoria.

Igualment és rebutjada, en votació ordinària, una esmena de la Minoria d'Unió Socialista, amb els vots a favor de les Minories de Lliga Catalana i Unió Socialista.

Resta aprovat, per unanimitat, l'article 16.

Es suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a dos quarts de nou i deu minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a un quart de sis de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys i Jover.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Conseller Delegat i Consellers de Justícia i Dret, de Cultura i de Governació.

És llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Sobre un telegrama del Dr. Eckener

El Sr. PRESIDENT : El senyor Vidal i Guardiola té la paraula.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Senyors Diputats : He demanat la paraula per a adreçar una pregunta al senyor Conseller Delegat sobre un telegrama que publica la premsa d'aquest matí, i del qual crec coneixedors a tots els senyors Diputats, adreçat pel doctor Eckener a l'honorable senyor President de la Generalitat. Jo he demanat a Secretaria que en portessin un exemplar, per si era necessària la cita i els senyors Diputats no el coneixien. Jo no sé per quin motiu, conjuntament amb el telegrama, com és costum en aquests casos, no s'hagi publicat la resposta que l'honorable President de la Generalitat ha donat al doctor Eckener. Nosaltres sentim i tenim les màximes consideracions pel doctor Eckener, i suposem que, a més de persona distingida i educada, és coneixedora de les normes internacionals de cortesia, que li impideixen immiscuir-se en afers interiors d'altres països, sobretot en al·lusions directes a l'actuació de Partits polítics. I perquè aquest telegrama conté al·lusions d'aquesta mena, nosaltres, estranyats de què, simultàniament amb el text del telegrama, no s'hagi publicat la resposta de l'honorable senyor President de la Generalitat, desitjaríem que el senyor Conseller Delegat ens digués si s'ha contestat ja aquest telegrama, i, en aquest cas, en quins termes s'ha redactat la contestació, o bé si encara no s'ha contestat, o també si, no havent-se contestat, pensa contestar-se.

El telegrama, a part d'aquesta intromissió en afers de Partits polítics d'un país estranger, és significatiu des d'un altre aspecte : Es una prova

del gran desig, molt comprensible i molt respectable, del doctor Eckener i de la Casa Zeppelin en general, de comptar, de tenir aquí un pal d'encoratge, un port o el que sigui. Aquest desig no és la primera vegada que la Casa Zeppelin l'exposa, ni en relació amb el nostre poble, ni en relació amb la Península ibèrica, ni en relació amb Europa en general.

Jo voldria distreure un moment la Cambra amb la lectura d'una notícia suplicada, aparescuda fa pocs dies, el dia 10 de març, en un diari de París, *L'Information*, que diu el següent:

«Segons el *Daily Herald* (diari laborista de Londres), el doctor Eckener hauria abandonat la idea d'organitzar un servei internacional per zeppelins d'Europa als Estats Units, i en el qual haurien col·laborat Alemanya, Anglaterra i els Estats Units. La manca de cabals en seria la causa.»

El doctor Eckener tenia, com se sap, la intenció de construir un aeroport gegant a Howden, en el Yorkshire, i de servir-se d'hangars de Cardington, com a estació principal d'Europa. Tenia una opció sobre l'hangar d'Howden, on havia estat construït el "R.-100" (aquell dirigible anglès que es va destruir). En el moment actual, es parlava de demolir aquest enorme edifici, que havia costat 250.000 lliures esterlines.»

De manera que és lògic que el doctor Eckener i la Casa Zeppelin tinguin gran interès en trobar algun país que organitzi aquest port o pal d'encoratge o el que sigui, per a facilitar les comunicacions amb Amèrica, tant si és pura finalitat comercial, com si és per altres finalitats a les quals en aquesta Cambra, per cert, ja s'ha fet al·lusió. Nosaltres hem de col·locar-nos, com a Diputats catalans, en el punt de dir que qui necessiti una cosa, que se la pagui, sobretot si es necessita amb aquesta insistència, de la qual és prova evident el telegrama que ha publicat la premsa. Però, això secundàriament, perquè a nosaltres, en essència, el que ens interessa és saber què ha succeït a la Generalitat, què ha succeït a la Presidència de la Generalitat, quan s'ha rebut aquest telegrama.

El text d'aquest telegrama podria fer sospitar a algú, que no fos tan definitivament innocent com sóc jo, de què ha estat, almenys en part, influït, no diré recomanat, però sí influït, per notícies més o menys tendencioses que hagin sortit d'aquí; tendencioses en el sentit de no

fer veure al doctor Eckener que hi ha qüestions molt difícils de caràcter administratiu, de caràcter polític i també de caràcter financer, a l'entorn d'aquest assumpte, i que no es tracta del caprici de certs Partits polítics, i que aquests Partits polítics no són els culpables de què no es construeixi l'aeriport a Barcelona amb un pal per zeppelins. Però jo no tinc proves, a mi no em consta que el text més o menys sospitos del telegrama hagi estat directa o indirectament inspirat o influït des d'aquí; però sí dic, i amb això acabo, que si ha estat influït, nosaltres, des d'ara, fem constar que protestem; i si no ha estat influït, nosaltres desitjem saber com és que no s'ha contestat a aquest telegrama com l'hauria contestat un Cap de Govern en tots els països del món, en unes circumstàncies similars, començant per fer constar l'enèrgica protesta per la intromissió d'estrangers en els afers interns del país.

El Sr. CONSELLER DELEGAT : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller Delegat.

El Sr. CONSELLER DELEGAT : Jo, amb breus paraules, contestaré la pregunta del senyor Vidal i Guardiola, descartant de la meua contestació tota aquella part que ell diu que ha llegit com a notícies, i que no són més que incidències i que han estat objecte de polèmica i de conversacions sobre l'aeriport, i que, per tant, no corresponen d'una manera directa a la pregunta que feia avui el senyor Vidal i Guardiola. Respecte al cas particular del telegrama del doctor Eckener, jo contestaré, tenint en compte la diferència de situació en què es troba el senyor Vidal i Guardiola amb la que ens trobem nosaltres en un assumpte delicat i de caràcter internacional com aquest, i que no podem veure'l des d'un punt de vista de Partit polític, sinó que hem de tractar-lo amb la delicadesa a què obliguen sempre les funcions de Govern i llurs responsabilitats. He de dir, per altra banda, que planteja aquest assumpte, desglossant la qüestió del telegrama del doctor Eckener de les gestions fetes a l'entorn d'aquest assumpte. Perquè encara que volguéssim donar aquesta sensació, presentant-lo d'una manera exclusiva, es veuria que això no respon a una arbitrarietat momentània, sinó que és la part d'un procés que ja té els seus antecedents, que no he de jutjar jo ací, sinó que la Generalitat, en el moment oportú, ho farà, car, com dic, és la part d'un procés que ja té els seus antecedents. Un cop hi hagi deliberat, la Generalitat donarà la resposta a aquest telegrama.

Ara he d'afegir ací, perquè és un fet que no es pot silenciar, que hi ha un compromís adquirit per l'Ajuntament de Barcelona, que fou formulat per l'Alcalde de Barcelona amb el vot i l'opinió de tots els representants de Minoria de l'Ajuntament de Barcelona, i gràcies a aquest acord, s'havia dit al doctor Eckener i a la Casa Zeppelin que Barcelona podia ésser un lloc indicat perquè hi hagués un pal d'anclatge pel zeppelin. Desvincular el telegrama, és una cosa hàbil, però que no convenc, perquè cal tenir en compte la

raó que implicava l'acceptar un compromís, i després haver arribat, en un moment determinat, en què el compromís no es compleix. No podem, doncs, acceptar la desvinculació del telegrama del doctor Eckener sense tenir en compte el compromís anterior. El senyor Vidal i Guardiola feia una afirmació gratuïta en dir que això podia ésser una cosa suggerida. Quant a això, he de manifestar que res no està més lluny de la realitat que aquesta suposició. No hi ha res que pugui referir-se a relacions, ni directes ni indirectes, amb la casa constructora de zeppelins i amb el que es refereix a aquest telegrama.

Aquest telegrama ha arribat. És un element més del procés sobre l'assumpte del pal d'anclatge pel zeppelin, i quan hagi deliberat el Consell de la Generalitat, donarà la resposta que cregui que correspon, no solament al text del telegrama, sinó al problema en tota la seva totalitat.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Demano la paraula.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Abans de contestar breument el senyor Conseller Delegat, em prendré la llibertat de llegir el text del telegrama, cosa que no havia pogut fer abans per no tenir-lo en el meu poder:

«Macià, President Generalitat Catalunya. — Barcelona : Assabentat oficialment que, a causa de l'actitud de certs Partits polítics a l'Ajuntament de Barcelona, han sorgit dificultats per a la construcció de l'estació d'anclatge, apel·lem a l'esperit universalista del Govern català, que tan dignament presidiu, i esperem que volgheu trobar una solució ràpida que ens estalviï el pas dolorós d'haver de retirar el nom de Barcelona dels itineraris oficials repartits ja per tot el món.—Constructora de Zeppelins.—Eckener.»

Jo, senyor Conseller Delegat, no tinc proves que aquest telegrama hagi estat inspirat des d'aquí, però tinc indicis, i un dels indicis és el text del telegrama, ja que he fet un veritable esforç per a trobar el gir alemany de certes paraules que consten en el telegrama, i això, al meu entendre, constitueix un indici.

Però n'hi ha un altre, senyor Pi i Sunyer, més greu que aquest, i és que si l'afer és discret, si ha d'ésser tractat amb molta discreció, com deia el senyor Pi i Sunyer, el Govern de la Generalitat tenia a les seves mans un procediment molt senzill, i era guardar el telegrama del doctor Eckener i no publicar-lo fins que el Govern hi hagués deliberat i acordat la resposta. Llavors, alguns dels meus arguments haurien caigut per la seva base, però això no ha estat fet, i la responsabilitat, si és que en matèria de responsabilitat no estic equivocant, ja que tots sabem que és una cosa bastant confosa, pertany al senyor Conseller Delegat.

El Sr. CONSELLER DELEGAT : A tot el Govern.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Creiem que aquest fet de publicar el telegrama sense publicar la resposta, és perquè es tracta precisament d'una matèria molt delicada i de defensar

uns interessos molt nobles, perquè ací tots defensem els interessos de Catalunya, però mostra les nostres lluites internes davant de l'estranger. I una última paraula, perquè el senyor Conseller Delegat ha dit que un altre dia ja es donaria compte de la resposta, i del per què de la mateixa. Ha dit el senyor Pi i Sunyer que havíem d'estudiar la història...

El Sr. CONSELLER DELEGAT : No he dit tal cosa. He dit que no es podia tenir en compte la qüestió sense tenir presents els seus antecedents.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Nosaltres preguntem si hi havia o no hi havia un compromís en ferm per a construir un pal d'ancatge. Si hi era, preguntem per què el Partit que tenia la responsabilitat del Govern no ha fet el necessari perquè el compromís constés com a tal d'una manera fidedigna, cosa que nosaltres i l'opinió no sabia; no s'ha fet que aquest compromís fos portat a compliment, ja que això no és tasca de les oposicions, sinó dels que tenen la responsabilitat del Govern. I si no existia el compromís, sinó que era un bon desig o una simple preparació de compromís, llavors no barregem les coses, perquè quan es tracta de concertar contractes, de vegades, en el món, es dona el cas que la part que desitja atraure l'altra procura imposar-se-li, i jo pregunto : És que estem en aquesta situació? I, quin paper exercim? És el del que vol atraure l'altra part, o el del que es deixa arrossegar? Això és el que desitjava saber.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller Delegat.

El Sr. CONSELLER DELEGAT : Crec, senyor Vidal i Guardiola, que, malgrat l'habilitat i els desitjos de deixar les coses, podria dir-ne, una mica vagues, no s'hi val a fer un arma polèmica dient que té indicis d'un assumpte, i quedar-se amb dir que té indicis, però deixant d'aportar proves. El fet que el senyor Vidal i Guardiola cregui que el telegrama pot ésser degut a unes suggerències, no és altra cosa que una simple opinió particular del senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : En efecte.

El Sr. CONSELLER DELEGAT : Altrament, cal considerar que aquests indicis poden fallar per la seva base, perquè els cercava en el lèxic germànic del telegrama, i aquest ve redactat en francès, motiu pel qual no es necessitava aquesta recerca fil·lògica del telegrama.

El Sr. SAURET : L'hi ha fallat la Química.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Què hi farem!

El Sr. CONSELLER DELEGAT : Per altra banda, jo voldria aclarir un altre punt. Deia el senyor Vidal i Guardiola «si hi ha compromís o no hi ha compromís». Entenem-nos! El que hi havia de compromís cert era el compromís de les Minories consistorials de facultar a l'Alcalde de Barcelona perquè aquest digués a la Casa Zeppelin que podia posar, com a lloc de l'itinerari, la ciutat de Barcelona. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*) Aquest compromís consta en un acta estesa el dia 16 de gener, i aquest compromís de les Minories consistorials de fa-

cultar l'Alcalde perquè fes això, és el compromís que dona com a conseqüència aquell precedent de què abans parlava, i vulguis o no, aquest pas, que jo crec que era en bé de la ciutat, era inspirat en noblesa de sentiments, que jo lloco; però aquest pas del Cap de la Minoria consistorial de la Lliga Catalana a l'Ajuntament és el que constitueix un compromís, i al marge d'aquest compromís, estès en acta del dia 16 de gener fou el segon compromís de l'Alcalde de Barcelona en telegrafiar o escriure a la Casa Zeppelin que podia fer estació del pas del zeppelin la ciutat de Barcelona.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : ¿I la publicació del telegrama sense la resposta? Això és el que a nosaltres ens preocupa més.

El Sr. FARRERES I DURAN : I la manca de paraula de la Lliga?

El Sr. DURAN I VENTOSA : Això no és cosa d'ací.

El Sr. PRESIDENT : Feta aquesta pregunta, segueix l'ordre del dia.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Governació sobre el Projecte de Llei per a la substitució dels Regidors proclamats en virtut de l'article 29 de la Llei electoral

El Sr. PRESIDENT : El senyor Vidal i Guardiola tenia demanada la paraula.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Senyors Diputats : Jo hauria de rectificar el discurs d'impugnació, en segon torn, del dictamen. Ha de parlar encara el meu company senyor Romeva, en impugnació de tercer torn. Per a no molestar la Cambra, jo renuncio a la paraula. Però solament voldria dir al meu estimat amic — no sé si està present —, el President de la Comissió, senyor Simó, i al Conseller de Governació, que quan ells, reiteradament, parlen de què l'article 29 és un procediment antidemocràtic, és que probablement no tenen en compte els antecedents dels pobles més demòcrates del món. Un dels països on l'article 29 funciona amb tota normalitat, des de fa molts segles, és Anglaterra, i jo, sense voler fer comparacions, perquè sempre són odioses, crec que tots hem d'estar d'acord en què Anglaterra és un país d'arrelada tradició democràtica. I res més, per a no entretenir a la Cambra, perquè el meu company senyor Romeva continuarà fent-se càrrec de l'argumentació.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Romeva, per a consumir el tercer torn contra del Projecte.

El Sr. ROMEVA : Senyors Diputats : Jo he volgut consumir un torn en contra de la totalitat, perquè donada la meua significació trobava en l'ideari que ja represento motius suficients per a oposar-me a aquest projecte. Més potser que el projecte en si, ens desagrada l'esperit que l'ha dictat : un esperit, una concepció, que s'ha revelat diverses vegades, reiteradament, en aquesta Cambra, no solament en els discursos, sinó també en les interrupcions dels senyors Diputats. És aquell esperit que es revela quan es parla o quan

es diu que un Partit representa a tot el poble de Catalunya, que la voluntat dels que han donat els seus vots a aquest Partit és la voluntat de tot el poble de Catalunya, quan es fa abstracció d'aquella part que representen en el conjunt de la voluntat del poble de Catalunya els altres Partits, els ciutadans que han votat als altres Partits. És una manera diferent de concebre la funció de la democràcia i de concebir els drets que dona, que atribueix aquesta funció. Nosaltres entenem que la democràcia significa el govern de tot el poble per tot el poble, però aquest govern s'exerceix mitjançant una distribució de funcions, i aquesta distribució de funcions és la que es realitza pel sufragi. Hi ha d'haver una funció de Poder, de Govern, recolzada en una funció legislativa, en la qual hi ha d'haver una força que pot col·laborar a aquesta funció de Govern, i una funció d'oposició que és una forma, tan desagradable com vulgueu, de col·laboració, però una forma necessària. I el fet del sufragi, el fet d'obtenir una fracció política un nombre superior de vots als que obtenen les altres fraccions polítiques, atribueix a aquella fracció política aquella funció de Govern, aquest dret i aquesta obligació d'exercir el Poder, i també, si es vol, el dret que tenim a les Cambres deliberants, als cossos legisladors, una quantitat de col·laborador, suficient per a recolzar el funcionament d'aquest Govern. Però no se li pot atribuir cap més dret. El fet d'haver guanyat, el fet d'haver guanyat en unes eleccions, no atribueix al Partit que guanya el dret de perfeccionar el seu guany com a Partit mitjançant els recursos de Poder i de Govern. Aquesta és la bona doctrina. Els Partits tenen pròpiament la funció de difondre la seva doctrina i tenen una ambició molt lògica i molt natural d'aconseguir cada dia més adeptes. I aquesta és la feina del Partit o dels Partits; però el Govern, la feina de Govern que el Partit obté en virtut del seu èxit en el sufragi, és una feina que ha de restar a part. Són dues funcions que no s'han de confondre. Per això quan sentim que es parteix sovint del fet de creure que tot allò que s'adiu a l'esperit d'un Partit té ja assegurada per endavant la presumpció de la seva legitimitat democràtica i tot allò que no s'adiu a la manera de pensar i sentir d'aquell Partit té assegurada per endavant la presumpció de la seva ilegitimitat democràtica, creiem que és una cosa que no correspon exactament al concepte que hauríem de tenir de la democràcia. Aquest és l'esperit que nosaltres trobem en aquesta Llei. És un esperit que no pot produir els seus efectes sense invocar el fet revolucionari, una invocació que hem sentit molt freqüentment en aquest període que estem vivint, però que té el perill que no se sap on comença i on acaba aquest fet. Nosaltres, jo personalment, he viscut el període anterior a l'adveniment de la República dintre d'un Partit republicà; he viscut aquella expectació per l'adveniment de la República; he viscut aquells treballs per l'adveniment de la República, per a crear una opinió favorable l'adveniment de la República. En aquest sentit, m'he trobat jo company de senyors Diputats que avui formen part de la Majoria de l'Esquerra, company d'aquests senyors Diputats en un Partit on ens havia portat un catalanisme

que encara conservem i on ens havia portat també aquesta fe republicana que encara conservem. Quan altres motius no ens han permès una convivència eficaç, ells han sortit per a formar en els vostres rengles i jo n'he sortit per a formar en un altre Partit al qual he portat, amb els altres que l'han format, el mateix catalanisme i la mateixa fe republicana, una fe a la qual potser se li hauria de reconèixer un mèrit: el de representar una confiança en el règim més que la que hi puguin tenir aquells que han vist en l'actuació dels homes dels primers Governos de la República una satisfacció més completa i cabdal en els seus sentiments i manera de pensar. Però els que hem viscut aquest període recordem que l'esperança que teníem en la República era la d'aterrar moltes nesses, destruir molts fets i situacions de caràcter polític, que s'oposaven a una convivència cordial de tots els ciutadans, que s'oposaven sobretot a una solució que nosaltres preveïem magnífica i esplèndida d'aquest problema nacional de Catalunya. A les vigílies d'aquest adveniment de la República, era tota una gamma extensíssima en el camp de la política i en les posicions del pensament la que es trobava d'acord, i l'esperança que tots aquests sectors sentien en l'adveniment de la República era que la República arribaria a portar un estat de coses en el qual tots podrien coincidir i una situació estable damunt la qual s'aixequés un nou estat d'esplendor per a tothom.

(*Entra el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

Però el fet ha estat que de mica en mica la República ja no ha estat tota aquella massa de ciutadans i tota aquella diversitat de maneres de sentir i de pensar que havien coincidit en aquesta expectació de la República. La República ha estat reduïda; no ho ha estat per nosaltres, però ha estat reduïda en l'expressió i manifestació de propòsits i en el tipus de legislació imposats per un sector de republicans, ha estat una cosa només d'aquest sector. Estem passant un període en el qual cada dia en el camp de la República, si haguéssim de creure segons quins republicans, hi ha una limitació més estricta. Cada dia hi ha més gent als quals, per no estar conformes amb la manera com actuen els Governos de la República, se'ls atribueix una enemistat al règim. És un efecte d'aquesta manera que dèiem de concebir la democràcia; és un efecte perillós per a totes les coses que nosaltres estimem, perquè això ho podem dir el mateix de Catalunya i de la seva autonomia i el dia que la República no fos més que un Partit i l'autonomia no fos més que un Partit, el dia que la República no fos més que un home i l'autonomia no fos més que un home, s'hauria acabat la República i s'hauria acabat l'autonomia de Catalunya. Però això prové, més ben dit, això produeix aquest estat d'esperit que fa que en bona fe — perquè jo crec en la bona fe de tothom mentre no s'em mostri el contrari — aquests partidaris gelosos de les seves posicions que les fan consubstancials amb la República i l'autonomia de Catalunya, creguin que és una missió seva d'anar a trobar la manera de reduir totes aquelles opinions que no s'acordin amb les d'ells. I és, seguint aquest esperit i aquesta manera de veure les coses, que nosaltres hem pogut

sentir dir aquí que, en el cas particular dels Ajuntaments elegits per l'article 29, aquells Ajuntaments que ja hi havia d'anys i que eren formats, constituïts, per persones adscrites al pensament republicà, estaven absolutament lliures de tota sospita d'ésser fruit d'un caciquisme; que aquells que no estaven formats per persones adscrites als Partits republicans, eren declarats d'una manera general fruits del caciquisme. Aquest tipus de discriminació és essencialment perillós perquè per aquest camí insensiblement i de grau en grau es va a parar a la cosa que tots nosaltres, vosaltres i nosaltres, voldríem evitar: es va a parar a l'anul·lació violent de l'opinió contrària. Hem parlat aquests dies d'aquests Ajuntaments elegits per l'article 29, d'aquests Ajuntaments per l'article 29 que als ulls d'alguns senyors Diputats, tretes aquestes petites excepcions dels Ajuntaments ja tradicionalment republicans d'alguns pobles, apareixen com a fruit d'un caciquisme. I jo crec que aquesta no és la realitat exacta; vull creure que hi ha molts d'aquests Ajuntaments que són fruit del caciquisme, però n'hi ha molts també que no són fruit d'un caciquisme, que són fruit d'aquesta mena de mort de l'opinió pública que podem registrar en molts pobles rurals, sobretot en pobles escampats, i n'hi ha altres que són fruit d'un mutu consentiment dels ciutadans. Hi ha molts llocs on, ho saben molt bé els senyors Diputats, on la dificultat es troba en qui voldrà ésser Regidor. N'hi ha d'altres on l'opinió està tan decantada a favor d'unes idees que els que les combaten no han considerat convenient d'anar a presentar una candidatura en front.

Nosaltres, si cerquem un veritable respecte a la voluntat popular, ens trobarem que en els llocs on l'article 29, on l'Ajuntament nascut de l'aplicació de l'article 29, és fruit d'un consentiment de tot el poble, o és fruit d'un reconeixement de què en el poble existeix una majoria d'opinió, anem a produir un greuge a la voluntat popular. En aquells Ajuntaments on no hi ha opinió de cap mena, no anem a resoldre res en el sentit d'enfervorir aquesta opinió; anem només a passar-les d'aquelles mans a unes altres. En aquells Ajuntaments on hi ha un caciquisme, pensen una cosa, pensen que el caciquisme, aquest caciquisme autèntic que és la xacra de la política, té una qualitat que el caracteritza i és la de saber-se adaptar; allà on realment hi ha un caciquisme, el caciquisme va seguint totes les situacions. I jo trobaria molt difícil, si aquesta Llei que heu presentat s'aprova, vosaltres, encara que us ho proposeu de debò, trobeu als llocs on hi ha un caciquisme veritable, aquelles persones amb les quals es pugui operar aquesta substitució que voleu fer i que no estiguin tarades d'aquest caciquisme. Aleshores, anem amb aquesta Llei a produir un resultat insuficient, un resultat que en el sentit del restabliment del respecte a la voluntat popular no arribarà a compensar els beneficis que podríem atribuir-li en uns aspectes, amb els greuges reals i veritables que produirà en altres; en canvi, el que anem a produir és una cosa que està a la vista de tothom, és una cosa que veurà tot el poble, i és que anem a realitzar una substitució, en una massa d'Ajuntaments, dels seus Consellers municipals per unes Comissions

gestores, on, si us estudiéu la Llei, si mireu només el que diu la Llei, heu de deduir que la composició representarà una minoria d'un contra una majoria de dos, i aquesta majoria de dos ha de pertànyer necessàriament, salvant les poquíssimes excepcions que hi poguéssin haver, al Partit mateix que presenta mitjançant el seu Govern i aprova amb els vots dels seus Diputats aquesta Llei.

(*Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Jo voldria que això — s'ha dit ja diverses vegades i no sé si puc repetir el prec — jo voldria que això ho consideréssiu. Es van a fer unes eleccions municipals que, si es fan en la data que està assenyalada, no tenen més justificació que el caràcter polític que se'ls vulgui atribuir, que el caràcter podríem dir-ne plebiscitari que se'ls vulgui conferir. Jo no voldria tenir la responsabilitat de fer aquestes eleccions, de deixar damunt d'aquestes eleccions, del resultat que donin aquestes eleccions, l'ombra del dubte que hi deixarà el fet que quedarà a la consciència popular de uns dies abans d'aquestes eleccions han estat substituïts un nombre d'Ajuntaments per aquestes Comissions gestores, imposades per una Llei, no per un Decret, certament, imposades per una Llei, imposades per un acord del Parlament de Catalunya, però imposades pel Govern i per la majoria del mateix Partit que en aquells pobles ha de sortir beneficiat. (*Molt bé, en la Minoria de la Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: S'han acabat els torns en contra concedits pel Reglament. Cap senyor Diputat vol fer ús de la paraula?

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: I la Comissió, ¿que no diu res?

El Sr. FONTBERNAT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Fontbernà.

El Sr. FONTBERNAT: Senyors Diputats: M'agrada que la Comissió m'hagi escollit a mi per a contestar al senyor Romeva, al meu amic en nacionalisme. I no faré jo com el senyor Romeva, senyors Diputats, que ha parlat de moltes coses i ha parlat molt poc d'aquest article 29, que és el que ens ocupa en aquests moments. El senyor Romeva havia estat abans de les eleccions en uns Partits republicans; nosaltres, senyor Romeva, havíem estat de Comitès revolucionaris, i vàrem guanyar la República. I dic això, no per a seguir-lo en el seu camí d'explicar tot el que havia passat abans, ho dic solament per a situar-ho, perquè si la V. S. estima aquest problema nacional de Catalunya, nosaltres també l'estimem; si la V. S. vol conservar aquest catalanisme, nosaltres fem més que conservar-lo, nosaltres el portem endavant, nosaltres no el conservem, nosaltres el fem progressar. I no vull seguir-lo, com ja he dit, perquè no voldria que pel DIARI DE SESSIONS s'hi omplissin masses quartelles per a mi tot sol, perquè vull que aquesta Llei de l'article 29 s'aprovi tot seguit. Els discursos llargs ja els faran les VV. SS.; nosaltres sols hem de dir l'essencial, el que hem de dir i res més.

La V. S. ha parlat d'un sector de la República; s'ha descuidat de dir que aquest sector de la República, era la Majoria. Un sector, si vol la V. S., però un sector que, tanmateix, repre-

senta la majoria del poble d'Espanya, és el que recolza el Govern, és aquest sector que té el Govern en el poder. Ha fet la V. S. una crítica de la República, ha fet una crítica, evidentment, no molt amable; ha semblat com si volgués dir en aquesta crítica que això no anava prou bé, que no anava endavant, una impressió pessimista respecte de la República de la V. S. com a nacionalista. En aquests escons s'anat proclamant moltes vegades que el nacionalisme és una cosa optimista. Mireu els nacionalismes de totes les maneres, fins els que repudiem, aquests nacionalismes estil Hitler i Mussolini, fins aquests nacionalismes que detestem, aquests nacionalismes que no volem, fins aquests són optimistes. I la V. S. sap que el nostre nacionalisme que ens portava a les muntanyes, el que ens portava a fer aquelles coses tan romàntiques, ara no faríem perquè ara no som ja romàntics sinó que som homes que toquem de peus a terra, perquè ja tenim aquesta Catalunya que, per a la V. S. va cap enrera i que per a nosaltres va cap endavant, perquè el seu coratge, els seus ànims són d'aquells ànims i d'aquells coratges que més aviat els invita a anar cap enrera, i els nostres ànims i els nostres coratges, encara que hi hagin dificultats grosses, són tanmateix d'aquests que, malgrat tot, ens fan anar endavant, i la voluntat pot molt més que totes aquestes fes i aquestes coses en què creieu vosaltres, els dels escons d'aquí al davant.

Senyors Diputats, jo també us he de parlar de l'article 29, perquè si no, aleshores, faria com el senyor Romeva: me'n descuidaria. Però només quatre mots. La V. S. voldria, potser, que, en aquest Decret de l'article 29, en aquest Projecte de Llei de l'article 29, es digués que els que van treure menys vots en les eleccions del 20 anomenessin els dos membres de la Comissió gestora, i els de la Majoria, els que tenen la confiança de tot el país, només en nomenessin un, perquè l'esperit de sacrifici ho vol...

El Sr. VALLS I TAVERNER: Seria millor que no n'anomenéssim cap.

El Sr. FONTBERNAT: Com que les vostres esmenes estan damunt la taula, si no haguéssiu continuat parlant d'aquestes esmenes i s'hagués acabat la discussió amb el debat de totalitat, la interrupció del senyor Valls i Taverner seria magnífica, seria molt bona, però com que les VV. SS., després d'haver fet els debats de totalitat, és a dir, del tot o res, han presentat esmenes i s'acontentarien amb els ossos, és per això que el senyor Valls i Taverner em perdonarà que la seva interrupció no m'hagi tocat de fons. I bé, voldrien les VV. SS. que els pobles s'anomenessin els dos de majoria, dels que no hi ha res o dels que hi ha molt poca gent... Perdoni el senyor Vidal i Guardiola, que ja començava a sulfurar-se. Dels que hi ha molt poca gent. A nosaltres ens és igual, perquè si en aquestes Comissions gestores tenim dos de majoria, si els tenim, perquè ja sabeu vosaltres que hi han molts llocs, en el meu districte per exemple — perdoneu que digui el meu districte, i no és que sigui cacic — hi hauran molts altres pobles on seran els companys de la Unió Socialista els que escolliran la seva representació, i en aquestes llocs hi haurà

un d'ells, de la Unió Socialista, un altre de l'Esquerra i un altre de la Lliga...

El Sr. VALLS I TAVERNER: Que serà el vot de qualitat.

El Sr. FONTBERNAT: Si el vot de qualitat no el doneu als homes que hem guanyat les eleccions del 14 d'abril, que portaren la República, ¿quina confiança doneu, senyors republicans? Si sou republicans de debò ens heu d'acordar aquesta confiança als que portarem la República. Si vosaltres haguéssiu guanyat, senyors de la Lliga Catalana, com que heu dit cinquanta vegades, cinquanta mil, «República o monarquia, a Catalunya ens és igual», hauríeu continuat amb una monarquia, que potser haguéssiu posat millor — jo no vull intervenir en això —, però senyors de la Lliga Catalana, hauríeu continuat amb aquella monarquia i estaríeu tant contents, perquè tant se us en dona i us és igual. El senyor Valls i Taverner, es veu, vol treure'ns aquest vot de qualitat...

El Sr. VALLS I TAVERNER: Jo us els voldria treure tots.

El Sr. FONTBERNAT: Si ens els volguéssiu treure tots, només hauríeu d'aconsellar a la vostra Minoria que retirés tots els vots particulars i us donaríeu por vençuts, que ja està bé, i aleshores no n'hauríem de parlar més, i demà el Projecte de Llei podria anar endavant.

Però continuem parlant d'aquest article 29, per acabar, perquè ja he dit que jo no vull seguir pel vostre camí de fer llargs discursos a la manera del senyor Romeva. No podria ésser que els homes que han guanyat un 14 d'abril, que han tornat a guanyar per a portar uns Diputats a les Corts Constituents d'Espanya, que han votat la Constitució, que han votat tota una pila de coses que els vostres amics no han votat — no personalitzo, perquè de vegades sembla que hi hagi una mica de separació; potser és una cosa de la vista per l'existència d'aquestes dues columnes, però em sembla que hi ha una separació...

El Sr. ROMEVA: Hi ha una distinció, que cada vegada que ha estat necessari marcar-la, aquest modest Diputat ha tingut el valor suficient per a remarcar-la.

El Sr. FONTBERNAT: Per això ho dic. Després han vingut altres Diputats a la Generalitat i hem tornat a triomfar, malgrat, companys Diputats de la Lliga Catalana, haver-nos trobat amb lluites desiguals, perquè ens hem trobat en llocs on la coacció dels vots ha estat manifesta, encara que nosaltres tampoc tenim aquells documents de què parlava el senyor Vidal i Guardiola fa un moment; però tenim uns indicis, i quins indicis en segons quins pobles! (*Rumors en la Minoria de la Lliga Catalana.*) Doncs bé, davant de tot això, nosaltres no podem accedir de cap manera a aquestes crides a la nostra benvolença del senyor Romeva. La democràcia del senyor Romeva ens l'estimem molt; la llibertat del senyor Romeva ens l'estimem molt; el nacionalisme del senyor Romeva ens l'estimem molt. Però ens estimem encara molt més la democràcia, el nacionalisme i el liberalisme de l'Esquerra Republicana de Catalunya. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Jo quasi he d'agrair a la

majoria de la Comissió que hagi designat per correspondre'm a una persona que en el curs d'aquests debats m'ha guanyat tan vivament les simpaties, com el senyor Fontbernat. Hi ha en aquestes discussions nostres, moments hilarants, moments emocionants, moments de tots estils, que a tots crec que ens lliuen una mica, i fan, un moment o altre, que aquestes nostres discussions perdin aquella agror que els donaria si les idees haguessin de venir molt nues i molt animades d'un esperit bel·licós.

El senyor Fontbernat ha recollit algunes de les coses que jo he dit, però no les ha recollit atenent-se a la intenció amb què jo les pronunciava. Quan jo parlava de la meua intervenció en els Partits republicans i del meu republicanisme, no ho feia per a fer un mèrit ni per a trencar cap cor; ho feia simplement per a referir-me a un estat de fet i per a parlar de com aquest estat de fet ha anat modificant-se, seguint una manera de pensar i de veure les coses que jo no crec convenient. Parlava el senyor Fontbernat, repetint precisament aquella actitud que era la que jo no trobava convenient, parlava altra vegada de què ells eren tot el poble, i això és el que jo...

El Sr. FONTBERNAT: La majoria, és un fet.

El Sr. ROMEVA: Però és que la majoria, en la major part dels casos — i jo ara no tinc les xifres numèriques per a recolzar-me respecte als casos de les darreres eleccions —, en la major part dels casos la majoria és la minoria més nombrosa. De manera que fora d'ella, queda una quantitat de ciutadans que sumats són més que ella. Vosaltres suposo que en representeu a uns (*Dirigint-se a Minoria socialista.*), i alguns que no estan aquí en representen d'altres; potser amb un altre sistema electoral, amb una altra distribució del sistema electoral, aquí hi hauria algú que no hi és. No parlava del nombre de Diputats, sinó que parlava del país. Jo em referia a allò que jo crec que és contrari al sentit democràtic, de tenir la tendència de creure que aquesta atribució del Govern, que és justa, que és natural, que és necessària perquè la democràcia s'exerciti i que es dona a la majoria o a la minoria més nombrosa, hagi d'anar acompanyada d'aquest esperit que sembla que en virtut d'aquest fet hagi d'adquirir una prima de favor per a usar de recursos que són estrictament propis de Govern, i dedicar-los a beneficiar l'extensió i l'expansió dels seus Partits. És una cosa que no és pròpia d'aquí, que passa en molts llocs, i és una cosa que acaba sempre malament. Ha parlat del meu pessimisme. Jo, em sembla, que no m'he expressat en termes pessimistes. Jo crec que quan un és pessimista, generalment la nota característica que li dona el pessimisme és que abandona les seves posicions. El pessimista no és l'home que es manté fidel a les seves idees i que les proclama sigui allà on sigui. El pessimista és l'home que quan es veu en minoria, sol, ho deixa córrer.

El Sr. FONTBERNAT: Això és la covardia.

El Sr. ROMEVA: Però és que entre el pessimisme i la covardia de vegades hi ha molt poca diferència. Al contrari, jo em penso ésser optimista, perquè una de les notes de l'optimisme és el saber esperar, és el tenir una fe en el dia de demà, veritat? Aquesta fe en el dia de demà, que teniu vosaltres, que la tinc jo, la voluntat d'aguantar una fe, és una esperança, una confiança, i aquesta confiança que tinc jo en el dia de demà és una confiança que quasi em

tindríeu d'agrair, perquè també la tinc en vosaltres, perquè la tinc en tot el poble, en la gent que pensa com jo i en la que no hi pensa. Perquè la meua confiança és que aquell estat de concòrdia que jo entenc que s'ha de realitzar, i que no s'ha realitzat, podrà realitzar-se en el dia de demà. Perquè jo, quan parlo aquí, senyor Fontbernat i senyors Diputats de la Majoria, quan jo parlo aquí, no em crec fer una cosa inútil, ni quan parlo vosaltres crec que el que digueu sigui inútil, ni tan sols pel meu convenciment, perquè hi ha moltes coses en les discussions, hi ha molts matisos, que influeixen en el pensament i en la convicció de cada home, que no produeixen de vegades un efecte immediat, ni sabem quan el produiran, i en aquests efectes que no sabem quan es produiran, però les causes dels quals potser ja resideixen en aquestes discussions d'ara, jo hi tinc una esperança, jo hi tinc una fe, i jo crec que allò que jo hagi trobat que ara no satisfà prou els meus ideals i les meves ambicions, potser el dia de demà ho podré trobar, i ho podré trobar no solament com una victòria damunt de vosaltres, sinó com una abraçada que ens donguem amb vosaltres. I si no ho trobo jo, ho trobaran d'altres, que no treballem tan sols per al terme de la nostra vida, ni per nosaltres mateixos. De manera que totes aquelles coses d'anar endavant i enrera, també són una mica relatives. El món no té una trajectòria seguida, el progrés no té una trajectòria seguida. El món se'n fa uns tips d'anar endavant i enrera! Hi ha moltes vegades que quan van endarrera, és quan els que a nosaltres ens sembla que van enrera, ells creuen que van endavant, perquè el moviment del progrés no és un moviment que es realitza sobre uns termes materials, perquè poguem dir què és el que va endavant i què el que va enrera. El món ha de caminar si de cas a una major perfecció, a una major veritat, a una major justícia. Si nosaltres veiem que caminem cap aquí, podem dir que anem endavant. Si no apreciem que caminem cap aquí, hem de dir que anem enrera. Ens podem diferenciar en l'apreciació, però el que jo he dit aquí no justifica que se'm digui que vaig endavant o endarrera. Jo he plantejat la qüestió en els termes en què ho he fet perquè m'ha semblat important i necessari que aquestes coses es diguessin aquí, precisament perquè hem de venir a discutir les nostres diferències. Hi ha un concepte d'aquesta funció de la democràcia, que jo he notat que és el que ens diferencia, i com que crec que aquesta és la primera cosa que hem de resoldre, perquè sense arribar a un acord sobre aquest concepte de la democràcia, la nostra tasca serà dificultada, per això jo he volgut donar aquí la meua opinió sobre aquest aspecte del moment en què ens trobem, discutint una aplicació pràctica d'aquest concepte que donava lloc a què es marqués aquesta diferència.

I ara no he dir res més. El senyor Fontbernat ha alludit el procedir dels que discuteixen la totalitat i després van presentant esmenes. Naturalment, aquell que no tingui ni aquest mínim de pràctica de vida parlamentària que tenen els Diputats d'aquest Parlament, podrien pensar com diu el senyor Fontbernat. A mi no em molesta en el més mínim una discussió parlamentària; molt menys m'ha de molestar la discussió quan es manté per persones que s'interessen per les coses objecte de discussió, perquè quan les persones s'in-

teressen pel que es discuteix, es discuteix i es defensa el terreny pam a pam, i es va de transacció en transacció, i aquesta és la tasca que resta després d'una discussió de totalitat. S'ha parlat respecte a si podia ésser concedit al Partit que ha portat la República, aquest predomini, aquest vot de qualitat de les Comissions gestores. No és això el que discutim. Jo demano que no hi hagi substitució ni Comissió gestora, el restant ja ho anirem escatint quan vingui la discussió subsegüent, perquè sinó cauríem en el cas que s'ha parlat, o sigui en el cas de discutir en aquest moment el que s'hagi de discutir més tard.

(*El senyor Fontbernat s'aixeca de l'escò.*)

El Sr. PRESIDENT: Jo no sé si el senyor Fontbernat vol fer ús de la paraula.

El Sr. FONTBERNAT: Sí. Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Fontbernat.

El Sr. FONTBERNAT: La Comissió ha escoltat molt atentament el senyor Romeva i jo pensava que fóra la Comissió la que demanaria la paraula per mi. Perdonin, doncs, que no ho hagi fet immediatament. Jo prometo al senyor Romeva que hem recollit tot el de les abraçades i tot el de la simpatia. Ho recollim i ho guardem. Ho guardem, senyor Romeva, i no ho posem ni davant ni darrera. La Comissió ha escoltat, com ja he dit, molt atentament tot quant ens ha dit el senyor Romeva respecte a geografia i a ritme i moviment. Respecte a geografia, molt possiblement la V. S. en sap més; però respecte a ritme i moviment, sense volguer afirmar que jo en sàpiga més que la V. S., es dona el cas de què són temes de la jurisdicció del meu ofici. I jo dic que el ritme i el moviment tenen la seva expressió caminant cap endavant; sí, cap endavant, perquè el moviment cap endarrera, com que és negatiu, nosaltres no l'acceptem. I dit això, no ens cal més que afegir que la Comissió dona per acabada aquesta discussió de totalitat, repetint que guardem les abraçades i la simpatia. Potser algun dia ens trobarem.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: I de l'article 29, quan en parlarem?

El Sr. PRESIDENT: Ara n'estem parlant. S'ha acabat el debat de totalitat, perquè cap senyor Diputat ha demanat la paraula per a intervenir-hi. Hi ha un vot particular a la totalitat que possiblement s'hauria hagut de llegir abans.

Diversos Srs. DIPUTATS: Ja ha estat llegit. És el que s'ha discutit.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: No, no.

El Sr. PRESIDENT: Ens trobem ara amb un vot particular i aquest vot s'havia d'haver llegit i discutit abans de la totalitat, ja que afecta la totalitat.

Diversos Srs. DIPUTATS: Ja es llegí.

El Sr. PRESIDENT: De totes maneres, ara se li donarà lectura i pot provocar una votació. El senyor Secretari tindrà la bondat de llegir aquest vot particular, que signen els senyors Vidal i Guardiola, Sol i Rovira i Roure.

(*Un senyor Secretari dona lectura a l'esmentat vot particular.*)

El Sr. PRESIDENT: ¿Algun dels signants vol

fer ús de la paraula per a defensar aquest vot particular?

El Sr. ROVIRA I ROURE: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Senyors Diputats: Nosaltres considerem que la interpretació que dona el senyor President al Reglament no és en realitat la corresponent, sinó que, pel contrari, correspon la discussió del vot particular a seguit de la discussió de la totalitat, segons es desprèn de l'article 22 del Reglament. A més a més, en aquest sentit, hi han precedents, com es recordarà en ocasió de la defensa d'un vot particular pel senyor Tries de Bes, després de la totalitat del títol II de l'Estatut Interior. Però en definitiva això no és més que una qüestió de tràmit. Dit això, anem a passar ja a la defensa d'aquest vot particular.

Ja els senyors Vidal i Guardiola i el senyor Romeva han aportat llurs arguments per a demostrar la improcedència d'aquesta Llei i per a demostrar la procedència d'aquest vot particular. Nosaltres hem estimat oportú i necessari que dintre del mateix vot particular s'expliqués el per què nosaltres estimem que el Parlament deu acordar que no s'entri en matèria de deliberació del Projecte; i diem que per tractar-se d'un Projecte que no respon a cap necessitat relacionada amb l'interès públic de Catalunya, que no té el seu origen en protestes documentades sobre coaccions i irregularitats que es poguessin haver comès, que és pertorbador, antidemocràtic i atemptatori a l'autonomia municipal; per aquestes raons que es consignen en el redactat d'aquest vot particular, estimem que el Parlament ha d'acordar que no procedeixi entrar en la deliberació del Projecte.

Es de lamentar que nosaltres ens entretinguem en discutir projectes de llei d'aquesta naturalesa, perquè és indubtable que la tasca que pesa sobre nosaltres i la tasca que ha de caure sobre el Parlament és tan feixuga i àmplia, que fóra molt millor que ens dediquéssim a estudiar i discutir altres lleis de més interès per a Catalunya.

El Sr. CANTURRI: Doncs si no volem perdre temps, comenceu per retirar el vot particular.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Amb l'acceptació del vot particular n'hi hauria prou per a guanyar temps.

El Sr. CANTURRI: Retireu el vot particular i podrem...

El Sr. PRESIDENT: Prego als senyors Diputats que no interrompin l'orador.

El Sr. ROVIRA I ROURE: En lloc de la discussió d'aquest Projecte fóra molt més preferible anar a l'estudi d'altres lleis que són molt més necessàries per a Catalunya i representarien en tot moment la demostració que nosaltres estimem la nostra autonomia per a donar-nos precisament les lleis que necessitem d'acord amb el nostre esperit; perquè encara no s'ha parlat aquí de la presentació d'un Projecte de Llei per a organitzar la nostra vida municipal d'acord amb l'esperit català i és de lamentar que es presenti a aquest Parlament un Projecte de Llei que no sigui altra cosa que una còpia fidel d'una Llei del Poder Central. Si ho fem així, donem a entendre que no hi ha cap criteri diferencial, puix així ho dona a entendre la sèrie de còpies, mal fetes

per cert, que redunden en perjudici de Catalunya, principalment de la nostra economia. En relació a això que diem, el nostre company de Minoria senyor Vallès i Pujals va anunciar una interpellació que encara que ha vingut molt tard ens hem trobat amb què a més ha estat estroncada potser en el moment més interessant de la mateixa interpellació. Ja aleshores nosaltres dèiem que el que venia fent el Govern de Catalunya no era en definitiva més que una còpia mal feta de disposicions del Govern Central. Doncs bé, en els moments actuals estimem també nosaltres que aquesta Llei que s'ha portat al Parlament català no és més que una còpia dolenta de la de les Constituents.

I és així i estimem que aquesta Llei no procedeix perquè — com deia bé el senyor Romeva sobre l'article 29 de la Llei electoral — i l'Esquerra Republicana de Catalunya no ho ha combatut, és que aquells Ajuntaments que foren nomenats en virtut de l'article 29 de la Llei electoral, eren uns Ajuntaments nomenats a base d'una llei, en contra el que s'ha sostingut: que aquests Ajuntaments eren una representació del caciquisme. I és de lamentar, senyors Diputats, que en aquests moments ens trobem en què es vol combatre un caciquisme precisament a base de crear un nou caciquisme, perquè un caciquisme ha de representar el fet que una autoritat representant d'un Partit vingui a fer la designació d'uns elements que hauran de compondre les Comissions gestores. És indubtable que davant d'aquests dos caciquismes, un dels quals és fruit de la llei, i l'altre ho és de l'arbitrarietat, nosaltres estimem en tot moment que és pitjor el de l'arbitrarietat que el que podia derivar-se de la llei.

Però, a més, nosaltres entenem que poden haver-hi casos en els quals la cosa sigui fruit del caciquisme, en què els Ajuntaments elegits per l'article 29 hagin nascut per l'existència del caciquisme del poble, però altres vegades també aquest fet demostra que al poble no hi ha hagut lluita, i que en aquells pobles hi ha pau entre els seus habitants...

El Sr. CANTURRI: La pau dels cementiris.

El Sr. ROVIRA I ROURE: ...que creuen poden administrar millor els interessos del Municipi en aquesta forma. Precisament es va dir l'altre dia, referint-se a una personalitat de Catalunya, que era lògic que se l'hi hagués respectat el seu districte, perquè allí ja era estimat per tothom. I això va dir-ho el senyor Canturri, el qual comprendrà que no podem fer una excepció per aquell cas.

El Sr. CANTURRI: Però a muntanya, sabeu tan bé com jo, que passa molt.

Un senyor DIPUTAT: I a Odén, també!

El Sr. ROVIRA I ROURE: El que he esbrinat és que a Odén es va trencar una urna per un element d'Esquerra, i a conseqüència de la ruptura...

El Sr. CANTURRI: Sortiren tots els vots per a vos.

El Sr. PRESIDENT: Prou interrupcions, senyors Diputats. Pot continuar el senyor Rovira i Roure.

El Sr. ROVIRA I ROURE: El que sí és cert és que poden haver-hi Ajuntaments en els quals s'hagi anat a l'elecció per l'article 29 de la Llei electoral, en raó de què hi hagi establert un caciquisme, però això en definitiva representa solament el desig de poder mangonejar en totes les esferes on es pot ob-

tenir un favor i és indubtable que avui dia aquests cacics no vindran amb nosaltres que no podem atorgar aquests favors, sinó que aniran a ajuntar-se amb les VV. SS.

Un Sr. DIPUTAT: Ja hi són!

El Sr. PRESIDENT: No persisteixin els senyors Diputats en la pràctica de fer interrupcions, que és més fàcil que fer discursos. Pot continuar el senyor Rovira i Roure.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Si es vol evitar el caciquisme, senyors Diputats, si és veritat que existeix aquest desig, el que cal fer és crear unes lleis que donin sensació plena de justícia amb una independència tan absoluta que aparti aquells senyors que hagin de jutjar o resoldre, completament apartats de les divisions de Partit i de les lluites de Partit. Si es vol foragitar d'una vegada el caciquisme, caldria procurar que tots els recursos hagin d'ésser tractats per funcionaris o autoritats que en definitiva no depenguin d'un Partit, sinó que es resolguin els recursos per autoritats i funcionaris que estiguin apartats, com he dit, de tota lluita de Partit.

Així, doncs, vosaltres no aconsegiu destruir el caciquisme anant a la constitució d'uns Ajuntaments mitjançant una llei que portarà com a conseqüència el que aquests Ajuntaments no siguin més que el fruit d'una organització política i no siguin per tant la representació de la voluntat del poble. Si voleu destruir el caciquisme hauríeu de procurar que s'establís el sistema de què en matèria de recursos no es seguis el sistema de què hi entenguin determinades autoritats representants d'un Partit, com són els senyors Comissaris de la Generalitat, sinó que s'haurien de crear uns organismes independents de tota índole política.

El Sr. RUIZ I PONSETI: De tècnics

El Sr. ROVIRA I ROURE: És indubtable, senyors Diputats, que tots els canvis que s'han produït d'alguns anys ençà, ja sigui per automatisme o per una altra forma qualsevol, han merescut del poble de Catalunya l'expressió sincera de què no representaven la seva voluntat, sinó que venien a ésser una imposició dintre de l'administració provincial, municipal o d'altres ordres; i si això ha existit inclús en els canvis que tenien en definitiva un caràcter automàtic, això s'agreuja més quan anem precisament a la creació d'aquestes Comissions gestores.

Els antics Governos que jo no vaig viure, perquè llavors encara era estudiant, s'apressaven a canviar els Ajuntaments quan s'apropaven les eleccions. Però el que interessa, i per això ha vingut la República, és que tot el que abans passava no passi avui i en conseqüència no ens trobem que en vigílies de les primeres eleccions municipals que han d'haver-hi al nostre territori, precisament després de la implantació de l'Estatut i de la vinguda de la República, es renovi el procediment anant al nomenament de Comissions gestores en gran nombre dels Ajuntaments de Catalunya. Nosaltres creiem que precisament perquè aquest vici existia i perquè el poble clamava contra el fet que es nomenessin en vigílies d'eleccions delegats governatius, creiem que s'ha d'establir la garantia dels ciutadans per tal que els Regidors dels Ajuntaments siguin precisament el fruit de l'elecció popular. I perquè aquesta garantia era sentida i ne-

cessària, es fixà en l'article 9.º de la Constitució que avui ens regeix, i malgrat ésser aquest l'esperit terminant de l'esmentat article, ens afanyem en les primeres eleccions a celebrar a què aquest article sigui conculcat i tornem a fer eleccions amb Comissions gestores que en definitiva no són més que Regidors nomenats governativament. Per aquestes raons, senyors Diputats, nosaltres creiem necessari formular un vot particular atenent que el Parlament ha d'acordar que no procedeixi entrar a la deliberació d'aquest Projecte, i diem que en primer lloc procedeix no deliberar sobre aquest Projecte en raó a què no respon a cap necessitat relacionada amb l'interès públic de Catalunya. Ho diu el mateix preàmbul del Projecte que porta el Govern al Parlament. Diu terminantment aquell Projecte — això ho explicà el senyor Conseller de Governació en el preàmbul del Projecte de Llei —, que això es fa perquè les eleccions s'atancen. I que un Partit polític digui precisament que presenta un Projecte de Llei d'aquesta naturalesa en vigílies d'eleccions, indubtablement, senyors Diputats, és el reconeixement més explícit per part del Govern de què no es tracta de què respongui aquest Projecte a cap necessitat relacionada amb l'interès de Catalunya, sinó que exclusivament a què es vol satisfer una necessitat d'un determinat Partit polític; necessitat, a més, que és indubtable que per molt que nosaltres volgüem recordar totes les eleccions que hi hem tingut des del 12 d'abril de l'any passat, no encertem pas a comprendre el per què puguin representar un perill per a l'Esquerra catalana, com sembla que és vol dir, inclús per les manifestacions que ens feia el mateix senyor Conseller de Governació el dia que s'inicià la discussió del Projecte; i de les seves paraules es deduïa àdhuc podia ésser un perill per a la República.

El Sr. CONSELLER de Governació: Em permet, el senyor Rovira i Roure? Vós que interpreteu tan bé el pensament del Conseller de Governació, ¿voleu dir-me quan jo vaig dir que fos un perill per a l'Esquerra Republicana de Catalunya?

El Sr. ROVIRA I ROURE: Ho llegirem. «Sí; la República ha pecat mantes vegades d'ingenuïtat, i la ingenuïtat en política s'acostuma a pagar cara. Nosaltres no volem seguir dintre d'aquest pecat d'ingenuïtat perquè per damunt de tot hem de procurar salvar la República, perquè en tots els moments, els que hem posat les nostres idees i tots els nostres esforços per a defensar la República, no podem negligir la manera de què aquesta República sigui consolidada.»

El Sr. CONSELLER de Governació: Però no l'Esquerra Republicana de Catalunya. La República!

Un Sr. DIPUTAT de la Lliga Catalana: És pitjor.

El Sr. ESPANYA: La República per damunt de tot.

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria: No podem negligir la manera que aquesta República sigui consolidada.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Aquestes frases, senyor Conseller de Governació, no representen sinó que des del moment que es creu que s'ha de

salvar la República, és que la República pot tenir un perill. Des del moment que diu el senyor Conseller de Governació que és necessari consolidar la República, ¿és que creu que no està consolidada?

El Sr. CANTURRI: Hi ha el perill que maneu vosaltres i tornéssiu a portar el rei. A mi no m'enganyareu mai.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Si el senyor Canturri creu que precisament el perill de què existeixin aquests Ajuntaments de l'article 29 rau en què poguéssim guanyar nosaltres i poguéssim venir un traspals com vol significar el senyor Canturri, jo no m'explico aleshores com des del 12 d'abril hi ha hagut precisament dues eleccions que s'han fet amb aquests Ajuntaments, i aquestes dues eleccions han demostrat que els vots no han estat per nosaltres, que els vots han estat precisament per l'Esquerra. I és indubtable que a la conclusió a què jo arribo és que si en tots aquests pobles entenem que hi ha caciquisme i que no es vota amb llibertat i a la conclusió a què ens porta precisament el senyor Canturri de si les eleccions en aquests Ajuntaments no són sinceres, cal preguntar: ¿És que no han estat sinceres les vostres eleccions?

El Sr. CANTURRI: Les nostres, sí, perquè es va votar; aquelles no, perquè no es va votar en cap districte on hi havia Regidors per l'article 29.

El Sr. ANDREU: Els Ajuntaments de la Lliga són els que estan per l'article 29.

El Sr. PRESIDENT (*dirigint-se al senyor Rovira i Roure*): Us prego que no us dirigiu particularment a cap Diputat perquè això dóna motiu a les interrupcions.

El Sr. ROVIRA I ROURE: És contestant a les interrupcions.

El Sr. PRESIDENT: Així ho comprenc. No crido pas a l'ordre a la V. S. sinó als senyors Diputats que interrompen, però si la V. S. s'absté de dirigir-se als que interrompen, aleshores la Presidència té més mitjans de suprimir les interrupcions.

El Sr. ROVIRA I ROURE: És que em semblaria una descortesia no contestar les interrupcions dels companys. Però sí, segons es deia pel senyor Andreu — i contesto a tota la Cambra — que en un determinat districte dóna la casualitat aquesta, que precisament allà on hi havia article 29 és on guanya la Lliga, companys de la Comissió de Governació, però de l'Esquerra, en major nombre que nosaltres que han examinat unes dades que es varen demanar pel senyor Vidal i Guardiola, han pogut comprovar que en aquests Ajuntaments potser en major nombre encara que no pas la Lliga i en els quals ha triomfat l'Esquerra.

El Sr. CANTURRI: Sí, senyor.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Canturri, allargarem innecessàriament el debat, i serà la Majoria la que allargarà el debat. Jo demano als senyors Diputats que no interrompeixin. Pot continuar el senyor Rovira.

El Sr. ROVIRA: Moltes gràcies: Això porta com a conseqüència que no podem nosaltres agafar com a reflexe de si guanyarà la Lliga Cata-

lana o si guanyarà l'Esquerra; precisament les eleccions que van tenir lloc el juliol del 31 i el 20 de novembre del 32, perquè això ha demostrat pel contrari que tot el triomf ha estat per a vosaltres. (*Alludeix a l'Esquerra.*) S'ha dit i s'ha explicat que la renovació dels Ajuntaments, com els d'aquesta naturalesa, pot tenir lloc en un moment revolucionari, perquè això encara té una explicació, i en aquestes coses senyalava el senyor Conseller de Governació que com comprenia el per què pel meu company el doctor Tries de Bes s'havia fet una interrupció alludint a don Francisco Romero Robledo, perquè creia que no existeix paritat entre el cas del decret de don Francisco Romero Robledo i el decret del senyor Selves. I en efecte, existeix una cabdal diferència entre un projecte i l'altre, i aquesta diferència cabdal consisteix en què don Francisco Romero Robledo va voler anar a la substitució d'uns Regidors governatius, per altres Regidors governatius, i en canvi ara es vol anar a substituir uns Regidors nascuts de la Llei electoral...

El Sr. CUNILLERA: Monàrquics.

El Sr. ROVIRA I ROURE: ...per un Regidors republicans. ¿V. S. creu (*dirigint-se al senyor Diputat Cunillera*) que tots els Ajuntaments de l'article 29 són monàrquics? Perquè jo li podria assenyalar...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Contesteu.

El Sr. CUNILLERA: En els registres dels Govern Civils hi figuren la filiació política dels Ajuntaments de l'article 29.

El Sr. PRESIDENT (*tocant la campaneta*): Senyor Cunillera, no atengueu les invitacions del senyor Vidal i Guardiola: no contesteu si no li mana la Presidència (*Rialles.*) Pot continuar la V. S. (*Es dirigeix al senyor Rovira.*)

El Sr. ROVIRA I ROURE: Precisament ara no se m'ocorre més que un poble de Lleida, però podríem citar-ne cinquanta mil de naturalesa republicana: el d'Arbeca. El que realment, senyors Diputats, és incomprensible és que es vulgi atacar precisament una elecció municipal que en definitiva és la que portà la República. És deia a les Corts espanyoles, i es deia en una forma gràfica, que això equivalia a atacar precisament la seva mateixa partida de naixement. I això, senyors Diputats, hi heu de tenir molt en compte. El dia 12 d'abril foren unes eleccions municipals que portaren tot això que ara hi ha, i el dia 12 d'abril les seves eleccions municipals eren en un conjunt de pobles en els quals, en uns hi va haver lluita i en altres no hi va haver lluita, però en definitiva de totes en va néixer la República. I d'aquell munt d'Ajuntaments, uns mesos després eren els que feien les Corts Constituents. Si respecte d'aquests Ajuntaments elegits per l'article 29 o dels Regidors que els componen hi hagués pogut haver alguna protesta i existissin en l'arxiu de la Generalitat demostracions evidents de què existien protestes documentals sobre coaccions i irregularitats, nosaltres ens explicaríem que aquest Projecte de Llei hagi vingut aquí. Però és que si en el moment de l'elecció per l'article 29 de la Llei electoral hi va haver alguna coacció, si suposem per un moment que és veritat que hi hagués hagut una imposició a determinats elements d'Esquerra, aleshores

hauríem d'arribar també a la conclusió que aquests elements d'Esquerra no existien en un poble determinat perquè no hi va poder haver ni una veu que aixequés la seva protesta en contra d'aquestes coaccions. I dic això, perquè hi podia haver hagut aquestes coaccions vuit dies abans del 12 d'abril, però és innegable que després de la proclamació de la República tots aquells elements significadament republicans havien d'obtenir el seu recolzament per defensar la puresa del sufragi que havia estat inculcat el dia 5 d'abril, i és indubtable que en aquest cas, perquè tots ho sabem, va bastar que s'hagués formulat una sola i única protesta a qualsevol poble perquè automàticament aquesta protesta fos admesa, ja que el Ministre de la Governació, senyor Maura, va resoldre d'un sol cop totes les protestes que s'havien formulat contra les eleccions municipals, i entre elles també aquelles protestes que s'havien formulat precisament contra eleccions segons l'article 29 de la Llei electoral. I així ens trobem que a tot arreu on existia una sola veu — tan sols una — que hagués significat que en el seu poble s'havia emparat precisament en l'article 29 de la Llei electoral, inclús en aquells casos en què la reclamació s'havia formulat fora el període en què segons la Llei les reclamacions s'havien de formular, en tots aquells casos, senyors Diputats, ens varem trobar que per una ordre general del Ministeri de la Governació varen ésser convocades les eleccions a tots els Municipis; àdhuc per anar, per arribar a aquesta segona elecció es varen nomenar en la majoria dels casos Comissions gestores.

El Sr. PRESIDENT: Aprofito aquesta pausa del senyor Rovira per a fer-li avinent que encara té tres minuts.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Agraeixo l'advertiment de la Presidència i procuraré abreujar. En conseqüència, senyors Diputats, s'ha de demostrar també que té el seu origen en protestes documentades sobre coaccions i irregularitats que s'haguessin pogut cometre. Però entenem que aquest Projecte és pertorbador perquè en la vida municipal, deia si mal no recordo el senyor Rovira i Virgili en discutir-se la totalitat del capítol I del títol III de l'Estatut Interior de Catalunya que quan es deia si les renovacions del Parlament com les renovacions d'altres corporacions han d'ésser més curtes o més llargues sempre es té raó, que el que interessa és que es vagi a una mitjana que no sigui ni massa curta ni massa llarga, i això ens porta com a conseqüència, que nosaltres hem de creure que és pertorbador precisament anar a una renovació d'aquests Ajuntaments un mes abans d'una altra renovació legal. Els canvis tan precipitats dels Ajuntaments representen una pertorbació en la vida dels Municipis. És, a més, antidemocràtic el Projecte, i vaig a acabar de seguida; perquè com hem demostrat és contra els Ajuntaments que foren elegits mitjançant la llei; es va a la seva elecció en el present cas, fugint per complert del sufragi o anant a un nomenament governatiu i es fa finalment aquest nomenament governatiu definitiu per autoritats que representen un determinat sector de la política catalana.

Per acabar, creiem també, que el Projecte en si

es atemptatori a l'autonomia municipal, i això nos altres creiem que representa no res menys que la infracció d'un article de l'Estatut de Catalunya. Si abans, com he dit, la Constitució era infringida, ara ens trobem també que ho és l'Estatut i, per consegüent, les dues lleis fonamentals que ens regeixen han estat ja conculcades en aquest primer Projecte de Llei que s'ha portat al Parlament català. L'article 10 del nostre Estatut assenyala com una fórmula terminant la necessitat que l'autonomia dels Ajuntaments sigui respectada. Quan el Govern de la Generalitat de Catalunya ve a imposar precisament uns Regidors determinats, és indubtable que això representa la primera punyalada a l'autonomia municipal. (*Molt bé, en els bancs de la Minoria de la Lliga Catalana.*)

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria: Molt malament.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Malgrat la punyalada de la qual n'estàvem ja preservats, la Comissió ve obligada a dir amb totes les defereïncies per tots els senyors Diputats, que no es creu en el cas de contestar les manifestacions del senyor Rovira, perquè aquest apocalipsi de vots particulars està prejutjat ja per la Cambra des del moment que fa temps va acordar per majoria prendre en consideració la llei i votar la seva urgència. Solament per la condescendència del senyor President a favor de les Minories s'explica que hagi pogut consumir aquest torn en pro del vot particular.

El Sr. ROVIRA I ROURE: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Roure, per a rectificar.

El Sr. ROVIRA I ROURE: El que va acordar la Cambra va ésser la seva urgència de la discussió; però això no representa precisament que la llei sigui procedent o no. Dintre de la mateixa urgència es podia estimar que el Projecte de Llei, pels raonaments que s'exposessin no havia d'ésser aprovat.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: L'actitud de la Comissió no entenc que sigui descortesia; no obstant, les oposicions poden tenir un concepte de la cortesia distint de la de la Majoria. Entenc que no cal contestar sobre aquest vot particular, perquè tot el que es pugui dir a favor o en contra s'ha dit ja en els torns de totalitat. Per tant, prego a la Presidència que sense més discussió es procedeixi a la votació.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No és amb el propòsit d'allargar aquest debat, però crec que el Projecte de Llei que estem discutint té una importància més que pel resultat immediat, pel concret que hagi de tenir en la seva aplicació, pel que representa com a principi o norma de govern que es segueix pel Partit que ocupa actualment el Poder. Crec, per tant, que és interessant que abans d'anar a votar, més que amb ànim de dir coses noves, que ja gairebé s'han dit tots els conceptes per una i altra banda, amb el propòsit de precisar i concretar les

afirmacions fonamentals que han de determinar les posicions respectives, és interessant el que parli en nom d'aquesta Minoria de Lliga Catalana. I en parlar, no voldria fer-ho en cap tot d'acritud, no voldria prendre cap to de violència encara que la posició adoptada per la Comissió en no contestar al senyor Rovira podria invitar-nos a adoptar una actitud d'atac. No és el meu propòsit. El meu propòsit és parlar serenament i objectivament d'aquest Projecte de Llei cridant encara, i per si de cas fos temps — no crec que es puguin tenir gaires esperances — a la reflexió al Govern i a la Majoria sobre la manera com es vota i sobre les seves disposicions. Aquest Projecte de Llei té un vici d'origen; un vici d'origen sobre el qual hem cridat ja reiteradament l'atenció del Parlament. Aquest Projecte de Llei, més que per una deliberació de Govern, ha estat elaborat per un acord de Partit. Jo crec que és una cosa sumament inconvenient aquesta substitució, aquest canvi, aquesta transformació del que han d'ésser deliberacions de Govern, en deliberacions d'organismes de Partit. No és el mateix, encara que es tracti d'un Partit que es recolzi sobre una majoria homogènia, perquè sempre els homes que ocupen el Govern tenen un sentit de responsabilitat i d'objectivitat que no es pot demanar als organismes de Partit, que vénen inspirats sempre per mòbils estrictament electorals. I en aquest cas jo tinc la convicció — evident, vosaltres em podreu dir que no i hauré d'acceptar la resposta negativa —, jo tinc la convicció que si hagués pogut el Govern deliberar tranquil·lament sense cap pressió, o sense les imposicions dels organismes de Partit, no hauria presentat aquest Projecte de Llei que està avui a discussió en el Parlament. I encara, en la deliberació i en l'acord de l'organisme de Partit, jo crec que hi ha una cosa que constitueix al mateix temps un motiu d'acusació i un motiu d'escusa. L'acord de Partit ha estat pres seguint l'exemple de Madrid. Jo estic convençut que si no hi hagués hagut la llei votada per les Corts Constituents, respecte els Ajuntaments elegits per l'article 29, no se us hauria ocorregut mai a vosaltres presentar un Projecte semblant. Estic absolutament convençut d'això, perquè es dona, senyors Diputats, el cas paradoxal que des de què tenim el règim autònom la influència de Madrid es projecte amb molta més força que abans sobre tota la política catalana. Això es veu en moltíssims casos — ho hem dit reiteradament — en els articles de la Constitució; s'ha dit amb motiu de la data de les eleccions municipals i adhuc es manifesta en l'interès extraordinari que inspiren totes les incidències de la política de Madrid i, per el fet que tots haureu de reconèixer com exacte, que hauríem d'anar molts anys enrera en la política catalana per a trobar un exemple de Diputats tan perfectament ministerials com són els Diputats de les Corts Constituents que formen part del Parlament de Catalunya. Jo crec que poden estar ben tranquils tots aquells que es creien que l'instauració del règim autònom determinaria una explosió de separatisme; ja veuen com no, com determina més aviat una gran explosió de ministerialisme...

El Sr. CANTURRI: Però si arriben moments difícils, ¿no hi serem nosaltres?

El Sr. PRESIDENT: El difícil és impedir que la V. S. interrompi.

El Sr. CANTURRI: Es impossible, senyor President.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Jo no dic que s'hagi de rebutjar tot el que puguin ésser precedents, exemples de coses que s'hagin fet a Madrid o per les Corts Constituents, perquè moltes n'hi han que són dignes d'imitació, però en aquest cas concret vosaltres heu anat a triar un mal exemple. Aquí s'han discutit llargament els motius que havien determinat la presentació d'aquest Projecte de Llei, les raons que l'abonaven i els motius que hi havia per a impugnar-lo. La primera de les raons en les quals es fonamenta la presentació d'aquest Projecte de Llei és l'afirmació que es manifesta en alguns dels seus articles i que aquí reiteradament s'ha manifestat de què l'article 29 no representava una manifestació d'elecció popular, que constituïa un instrument i una manifestació de caciquisme, i que era necessari extirpar aquesta manifestació per a portar endavant i a les seves darreres conseqüències l'obra revolucionària. Doncs bé, els que tenim alguns anys podem parlar de coses passades, i jo, senyors Diputats, desgraciadament per a mi, vaig assistir l'any 1907 a la discussió de la Llei electoral que encara en la seva part fonamental està vigent, i un dels articles de la qual és precisament el famós article 29. Jo us puc dir que aquella Llei electoral que fou portada poc temps després de les eleccions de Solidaritat Catalana, fou portada com una contribució a l'obra de sanejament dels costums electorals i que fou aconseguida amb eficàcia aquesta finalitat, fins el punt que avui, després de vint-i-cinc anys, encara, i després del canvi de règim, en els seus preceptes fonamentals persisteixen i viuen les disposicions d'aquella Llei electoral. Doncs bé, en discutir-se aquella Llei electoral, en la discussió de totalitat, el representant de la minoria republicana, una minoria republicana presidida per Nicòl Salmeron, i de la qual formaven part homes eminents, com els senyors Azcàrate, Castrovido i molts d'altres que, segurament, us mereixeran a vosaltres tot el respecte, va dir que acceptava explícitament l'article 29, perquè era una forma d'evitar les incidències i les dificultats d'una lluita electoral quan no hi havia un fonament d'oposició real. Jo recordo aleshores aquesta manifestació explícita, i després de la discussió de totalitat, en una discussió que fou llarga i detinguda, en arribar a l'article 29, fou aprovat per unanimitat i sense cap reserva. De manera que, naturalment, en quan al seu origen, l'article 29 no significa una imposició de Govern que volgués imposar una fórmula que permetés l'imperi del caciquisme, sinó un consentiment comú, explícit per part de la minoria republicana d'aleshores, de la qual formaven part homes tan il·lustres, respecte a la conveniència de l'establiment d'aquest article. I el dia que el senyor Conseller de Governació va llegir aquí aquest Projecte de Llei, jo em vaig recordar que, en virtut de l'article 29, dues vegades l'honorable senyor President de la Generalitat havia anat al Congrés, i més modestament érem altres els que havíem anat altres vegades. El mateix any 23, com el senyor Macià, jo també vaig ésser representant d'un districte per l'article 29,

i a la província de Girona, altres vegades són districtes republicans, com els de Figueres i La Bisbal, en els quals els seus representants havien estat elegits per l'article 29...

Un senyor DIPUTAT de Majoria: A La Bisbal, no.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Es possible que no, però en el de Figueres, sí. Havien estat elegits per l'article 29, perquè els altres Partits havien considerat, malgrat tenir una força considerable, que no hi havia necessitat d'anar a plantejar una lluita respecte de la qual el resultat era per endavant conegut. Per consegüent, no significava en molts casos una expressió de caciquisme, sinó al contrari. Ara, jo us dic, ¿és que representa una altra cosa en els districtes rurals? Jo he representat durant molts anys un districte rural, i hi ha a la Majoria Diputats que coneixen perfectament aquell districte, i que poden dir que mai absolutament vaig intervenir per a res en les eleccions municipals; però jo vaig aprendre durant aquests disset anys, en la Constitució d'aquests Municipis rurals, de la manera com s'hi desenrotllen les lluites, que no es pot parlar — i això vosaltres ho sabeu tan bé com nosaltres —, que no es pot parlar en aquests districtes rurals, en aquests Municipis rurals, moltes vegades de discrepàncies ideològiques, que són bands locals que es formen al costat de petites qüestions municipals, i que en els districtes rurals hi ha fonamentalment dues situacions distintes, i jo diré dues situacions alternatives. És la situació d'unió en el Municipi, o de divisió i de discòrdia en el Municipi. Jo tinc observat que en entrar en un districte qualsevol, veieu Municipis que estan en un estat de perfecta unió els elements diversos. Allò dura uns quants anys; la gent se'n cansa, cerca qualsevol qüestió local i aleshores entra una discòrdia que dura uns quants anys. En els moments en els quals hi ha al Municipi aquest estat d'unió, l'elecció es celebra, naturalment, per l'article 29, perquè la gent es posa d'acord per a designar quines són les persones més indicades per a administrar els interessos locals, en els quals, com és natural, no es ventila cap qüestió ideològica, sinó la qüestió de l'administració municipal local. Vosaltres heu parlat reiteradament, a propòsit d'això, que en aquests Municipis subsisteix l'obra del caciquisme, i l'acció del caciquisme, i jo us demano què és el caciquisme? Perquè ens hem de posar d'acord sobre el que és.

El Sr. CONSELLER de Governació: Permeteu-me una interrupció. El caciquisme l'ha definit brillantment el senyor Rovira.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Si, però em permetreu que jo el defineixi per a veure si ens podem d'acord. El caciquisme jo no comprenc que pugui ésser res, si no és una força creada artificialment, disfrutant dels favors de la influència que pot donar el contacte amb el Poder Central. És evident, perquè d'altra manera tot allò que significa una influència derivada de raons ideològiques, o de consideracions d'ordre social o d'altra classe, evidentment no té el caràcter de caciquisme, perquè això no es tradueix en una influència del poble, i si arriba el cas de l'elecció es tradueix en una majoria en la votació. Ara bé, jo pregunto: Si vosaltres teniu el Poder, si teniu tots els organismes del Govern, no compartits, sinó d'una manera exclusiva, ¿com pot ésser que existeixi un caciquisme contra la vostra voluntat? L'altre dia

es parlava aquí d'on havia anat a parar la gent de la Unió Patriòtica que havia ocupat càrrecs durant la Dictadura. Ha anat a parar allà on és natural que vagi a parar. Són gent que no es mouen per consideracions ideològiques, són gent que es mouen per un afany de poder, d'una participació en el poder, per un d'influència, i naturalment, han anat on ho podien trobar.

El Sr. CANTURRI: Al meu poble tots han anat a parar al vostre Partit.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Em permetrà el senyor Canturri, que jo no discuteixo sobre el seu poble, sinó d'una manera general. És natural que vagi a cercar això; i és que la gent moltes vegades, més que per idees, es mouen per temperaments i per tendències. Jo he vist, per exemple, gent que havien estat pistolers de l'Unic, que han passat a pistolers del Lliure, i Requetès que han passat a «Jóvenes Bárbaros». Passaren d'uns a altres per raó de temperament, perquè el que els interessa és la violència i tirar trets, i per la mateixa raó passen els que són cacs d'un poder a l'altre, són els que segueixen perpètuament el poder. Però en tot cas, jo us diré una cosa que crec que és incontrovertible. Si vosaltres teniu el Poder, ¿no teniu un instrument eficaç per acabar amb el caciquisme si creieu que encara existeix o que subsisteix malgrat la vostra bona voluntat? Ah!, el que no fareu creure a ningú és que volgueu acabar amb el caciquisme fent una cosa que evidentment representa un retrocés en els costums polítics. Tots vosaltres recordeu el costum que hi havia i les facultats que donava la llei, pel nomenament d'Alcaldes de reial ordre; el molt que se n'havia parlat d'això! Nosaltres férem les gestions per acabar-ho, i ho aconseguírem amb eficàcia. En les eleccions del 12 d'abril no se'n nomenà ni un, per imposició personal meua. I jo us dic, ¿és que avui, després de tot el canvi, quan afirmem que hi ha un règim democràtic més pur, anem a nomenar alguns Alcaldes o Presidents de Comissions gestores per imposició governativa? Ah! ¿I això és una obra revolucionària? Permeteu-me que us digui que això no podreu fer-ho creure a ningú.

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria: Em permeteu una interrupció?

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Jo agrairia a tots els senyors Diputats que em deixessin exposar el meu pensament, que ocasió tindran de demanar la paraula i exposar després el seu amb tota amplitud.

Avui aquesta Llei té dos aspectes fonamentals — se n'ha parlat aquí reiteradament —; el concepte de democràcia i el de catalanisme. La democràcia, amb dos aspectes diferents, però en primer lloc, senyors Diputats, crec que dic un concepte elemental si afirmo que democràcia no consisteix solament en el govern de la majoria, sinó en el respecte dels drets de tots, i, per consegüent, que no feu obra democràtica si vosaltres aneu a negar el respecte als drets d'aquells que legalment ocupen i han ocupat posició sense protesta. Que jo comprendria una obra revolucionària, per exemple, la que l'altre dia assenyalava el senyor Arnau aquí, que immediatament després del canvi de règim s'havia adreçat una petició a la Generalitat, perquè tots aquells Ajuntaments en els quals l'elecció havia tingut lloc per l'article 29, fossin destituïts i es fessin noves eleccions.

El Sr. FARRERES I DURAN: No teniem facultats, aleshores.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Quan es vol fer revolució, no és qüestió de facultats. Per consegüent, aleshores hauríeu fet una obra revolucionària, perquè hauríeu anat a sotmetre al sufragi directe i explícit allò que era fill d'un sufragi implícit. Però avui voler convèncer que significa una obra revolucionària atribuir-vos la facultat de fer nomenaments governatius i substituir aquells Regidors de l'article 29, fórmula legal del sufragi, per uns Regidors governatius, evidentment això no es pot sostenir, i a més, vulnera tota l'obra democràtica en dos aspectes: Primer, en aquest de facilitar aquesta ingerència, funesta sempre, del Poder central o del Govern central, en les funcions del Municipi i en l'obra municipal, i per consegüent destructora de l'obra d'autonomia municipal; segon, en el concepte d'anar a fomentar la intervenció dels Municipis en les eleccions. Perquè, evidentment, sobre aquest punt el projecte no pot ésser més explícit. No té més objecte que anar a preparar les eleccions municipals. Per això vosaltres establiu que les Comissions gestores prendran possessió cinc dies abans de començar el període electoral. Doncs bé, si tot el que jo he dit no és exacte, i si el vostre propòsit és un altre, jo us proposaré a vosaltres una fórmula amb la qual crec que ben aviat estarem entesos. Aquesta fórmula consistiria en: si veieu vosaltres, contràriament al nostre criteri i al nostre pensament, que aquests Ajuntaments per l'article 29, aquests Ajuntaments rurals que han existit durant dos anys, constitueixen un perill per la República i són un obstacle a l'obra revolucionària i que els hem de substituir, substituir-los, però amb dues condicions: Primera, que els Regidors nomenats no prenguin possessió fins al mateix dia de començar el període electoral. Perquè si prenen possessió cinc dies abans, tothom creuarà que és perquè tinguin temps de fer el nomenament de personal i prendre totes aquelles disposicions que puguin influir en les eleccions. Si vosaltres no voleu això, fem que comencin el mateix dia del període electoral.

El Sr. CASANOVES: I treurem a tots els rectors de tots els pobles.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No són de nomenament governatiu. L'altra condició és aquesta: que la presidència de la Comissió gestora no sigui nomenada per vosaltres, sinó pel Partit que hagi tingut més vots en les eleccions del 20 de novembre. ¿No diu vosaltres que el que voleu és que el resultat que s'hagi manifestat pel sufragi del 20 de novembre darrer sigui el que prevalgui per sobre d'allò que pogués resultar d'aquella elecció per l'article 29? Doncs fem-ho en total. Dels Regidors nomenats, s'han de designar tres per a formar una Comissió gestora. Nomena un el Partit que hagi tingut més vots en les darreres eleccions; l'altre el nomena el Partit que segueixi en nombre de vots. I el President que us l'atribuïu vosaltres, que sou un dels Partits. No, el President, per estar d'acord amb les eleccions del 20 de novembre, hauria de nomenar-lo també el Partit que tingués més vots. En l'actualitat, ¿sou vosaltres? Doncs vosaltres; quan fos altre Partit, ell. Però així seria respectar el que és resultat de l'elecció del 20 de novembre. Jo us brindo aquesta fórmula i crec que no

la podeu refusar sense confessar obertament que el que us proposeu és utilitzar totes les facultats que us concedeix el règim autòmic per a assegurar vosaltres una situació, no diré de caciquisme, perquè no vull suscitar les interrupcions, però sí per a assegurar-vos una dominació que no ve justificada per cap principi democràtic en els Municipis de Catalunya. Per consegüent, jo he proposat una fórmula que crec que és absolutament raonable i equitativa, i voldria que el Govern i la Comissió reflexionés per a veure si podia acceptar-la i posar així terme a aquesta discussió. Si no l'accepta, nosaltres, evidentment, haurem de discutir el Projecte, no amb ànim d'obstrucció, no amb ànim, perquè ja es diu que és impossible, de desviar o canviar el curs dels vostres vots que vinguin a imposar la voluntat d'una majoria, però amb l'ànim d'illustrar a l'opinió pública sobre els procediments que es volen seguir i posar en pràctica per a l'aprovació d'una Llei, que seria per vergonya de tots nosaltres una de les primeres Lleis que hagués votat el Parlament de Catalunya. I no oblideu — és una raó que aquí s'ha dit d'una manera reiterada — que, encara que nosaltres siguem individualment modestos, aquest Parlament és aquell per virtut del qual, segons la fórmula del senyor Rovira i Virgili, Catalunya recorda la seva personalitat política, i crec que fóra lamentable que, en recobrar Catalunya la seva personalitat política, el primer acte del Parlament fos un acte d'establiment del caciquisme. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors Diputats: En demanar per parlar el senyor Ventosa i Calvell, jo creia ingènuament que tractava de portar la veu de la Minoria de Lliga Catalana sobre el concepte que té la Comissió en referència al vot particular; però resulta que el senyor Ventosa i Calvell té una fórmula per a substituir la fórmula que presenta el Govern de Catalunya en ordre a la substitució dels Ajuntaments constituïts en aplicació de l'article 29. En donar-me compte de la importància de la seva intervenció, jo he anat seguint-lo amb aquell interès amb què sempre escolto a la V. S., i he procurat recollir tots aquells extrems que s'han de contestar perquè no es pugui fer un doble joc, i no es pugui donar la sensació al país de què, vertaderament, el Projecte de Llei que presentem aquí és un Projecte que no tendeix més que a substituir un caciquisme per un altre caciquisme. Aquest concepte, nosaltres, que som enemics decidits i declarats del caciquisme, hem de dir que no el podem admetre.

Començant ja a esgratinyar en el que es refereix a qüestions de Partit, el senyor Ventosa i Calvell s'ha permès dir ben clarament que el Projecte de renovació d'Ajuntaments per l'article 29 era un Projecte que no venia motivat per raons de Govern, sinó per interessos de Partit; i és aquesta la primera afirmació quelcom aventurada que vull desfer. En primer terme, hem d'afirmar que

aquest Govern és un Govern homogeni que ha nascut d'un Partit i està recolzat per la Majoria; i és molt natural, és molt lògic que el Partit i la Majoria tinguin una influència dintre del Govern. Perquè si no fos així, què representaria aquest Govern aquí? Sobre aquest Govern té de pesar indiscutiblement el pensament del Partit i el pensament de la Majoria, però mai i per sempre — ho tingui entès el senyor Ventosa i Calvell —, aquest Govern ha obrat esperonat per un sentit de Partit. Aquest Projecte es presenta degudament signat. Hi ha uns Consellers responsables que el signen: el Conseller Delegat i el Coseller de Governació, els quals el signen, el defensen i l'aguanten. És, per tant, aquest Projecte una obra de Govern. I no per a respondre a indicacions de Partit, sinó per a respondre a necessitats d'ordre general que hem sentit nosaltres, els que composem el Govern hem estat els primers en sentir i ara ens creiem obligats a defensar.

Després, sentint-se completament alarmat ara, alarma que abans no sentia, el senyor Ventosa i Calvell, ha exposat el seu temor al centralisme. Ho celebrem molt. Ens alegra molt que el senyor Ventosa i Calvell ara senti aquesta alarma.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Sempre.

El Sr. CONSELLER de Governació: Sempre, no. Però en aquest moment, el senyor Ventosa i Calvell ha volgut sentir aquesta alarma dient que nosaltres seguíem la trajectòria marcada pel Govern Central i — com també deia el senyor Rovira i Roure — nosaltres en aquesta ocasió no hem fet més que una mala còpia del Projecte que s'ha discutit i votat i que per consegüent ja és Llei, en les Corts Constituents. A aquest respecte, jo haig de recordar un fet, un sol fet que per si tan sols ja destrueix aquesta argumentació feta a base del centralisme. És aquest el fet següent: El primer que va presentar el Projecte de Llei de renovació dels Ajuntaments constituïts per l'article 29, fou el malaguanyat company nostre, Diputat per Girona, Albert de Quintana i de Leon. Aquest malaurat company, va ésser el que primerament va presentar el Projecte a què ens referim, que per cert tenia molts estroncaments amb el Projecte que ara estem discutint aquí. Per tant, podríem dir que ha ocorregut al revés, o sigui que el reflexe de Catalunya va caure sobre Madrid i ara nosaltres recollim les arrels catalanes per presentar-les aquí.

Diversos Srs. DIPUTATS de la Majoria: Molt bé, molt bé.

El Sr. CONSELLER de Governació: L'altre dia, el senyor Vidal i Guardiola, buscant un efecte parlamentari va llegir aquí una llista dels votants de la Llei aprovada per les Corts Constituents, i quan va arribar el meu nom, el va subratllar fortament. I jo he de contestar que els Diputats de l'Esquerra Republicana de Catalunya que varen votar aquella Llei, no fem més que obrar de conformitat amb l'esperit d'aleshores i per això ara presentem un Projecte com aquest. Allò que ha estat un contrasentit, allò que no hauria tingut una explicació lògica, és que a Madrid haguéssim votat en contra d'aquell Projecte de Llei que es va presentar a les Corts Constituents per a reno-

var els Ajuntaments constituïts per l'article 29. La nostra conducta d'ara no és més que una conseqüència justa, una conseqüència lògica, ja que allò que vàrem votar a Madrid, ho representem ara al nostre Parlament.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Em permet? Jo vaig llegir la llista i vaig servir-me d'aquest argument quan parlava de les diferències entre allò proposat per les VV. SS., i el que les VV. SS. havien votat a Madrid. Fou en aquest moment quan vaig llegir la llista.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyor Vidal i Guardiola: Precisament per aquesta conseqüència que la V. S. treu de la lectura d'aquella llista, és pel que he fet aquesta indicació. Perquè vull dir-vos que entenem que el Projecte que presentem a aquest Parlament és molt superior en tots els conceptes al Projecte presentat pel Govern de Madrid i aprovat per les Corts Constituents. I no ho dic per falsa modèstia, no perquè sigui presentat per mi; és una obra de Govern en la que jo tinc una participació. Ho dic per la raó de què en aquest Projecte queden més oberts els camins de la democràcia. Nosaltres no volem caure en els defectes d'un automatisme sec, no; sabem que l'automatisme representa les ganes de la irresponsabilitat i nosaltres volem fugir de la irresponsabilitat, i el problema el volem resoldre amb solucions intel·ligents.

El senyor Ventosa i Calvell en una afirmació que ha fet, deia que la presentació d'aquest Projecte era una obra del nostre Partit i que la més alta representació del nostre Partit alguna vegada ha estat elegida per l'article 29. El senyor Ventosa i Calvell ens permetrà que li diem que malgrat que la Constitució espanyola i malgrat que la Constitució interior de Catalunya que estem discutint diuen d'una manera clara i terminant en forma que no pot ésser possible l'aplicació de l'article 29, nosaltres hem de fer una diferenciació essencial: Una cosa és l'aplicació de l'article 29 en un districte electoral i una altra cosa és aquesta aplicació en un determinat poble d'aquests que generalment solen aplicar-l'ho.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Pitjor, molt pitjor.

El Sr. CONSELLER de Governació: És tan diferent, i m'interessa manifestar-ho així, perquè com ja deia l'altre dia els articles 29 en els pobles es produeixen per una mena d'atonía d'aquests pobles, per la força de la inèrcia, per la força d'haver vist les mateixes voluntats dominant sempre i que no han tingut l'esperit cívica prou fort per a enlairar-se sobre aquest estat de coses. Nosaltres, amb la responsabilitat del Govern, hem de procurar que aquests pobles reaccionin contra aquest estat absolut de dominació dels cacics dels pobles. I contra aquesta actuació caciquil hi anem de cara, valentment, sense dissimular-ho. Anem a destituir el caciquisme encara que sabem que hi ha l'article 29 i alguns Ajuntaments, els quals no tenen res a veure amb el caciquisme. Això ho reconec; però no podem fer una llei d'aplicació general posant excepcions, a part que aquests llocs tindran la seva compensació amb una Comissió gestora i els nuclis que hagin tingut més vida en la població elegiran els representants de la Comissió gestora. A més, aquesta Comissió gestora

és d'una vida limitada que actuarà en el període electoral.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: I cinc dies preciosos.

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria: Ja els aprofitarien les VV. SS.

El Sr. CONSELLER de Governació: Hem de donar la impressió en aquests pobles que ha acabat a Catalunya l'estat de conformisme en els mateixos homes, per tal de què puguin aconseguir les seves reivindicacions i no topin sempre amb les mateixes persones. (*Molt bé, en la Majoria*) I jo dic, que després d'escoltar el brillant discurs del senyor Sol — brillant per la defesensa que ha fet del caciquisme en aquest Parlament...

El Sr. SOL: Mai!

El Sr. CONSELLER de Governació: ...li diré que no s'alarmi la seva consciència, perquè nosaltres — com el senyor Ventosa i Calvell — volem fer una distinció entre el caciquisme i la influència personal, ja que per nosaltres hi ha una diferència enorme, perquè no hi hauria possibilitat política sense establir aquesta diferenciació. Una cosa és la influència personal — una sèrie d'actes d'un home reflectats en un poble, i que el poble segueixi a aquest home perquè sigui el millor orientat —, però aquesta influència personal la coneixem i la respectem i sabem que no és caciquisme i encara que no existeixi aquesta influència personal durant vint-i-un dies tornarà a reeixir si l'home realment val i està preparat, i ocuparà el seu lloc encara que li treguem durant vint-i-un dies la seva acció sobre les masses populars.

I ja quasi podria dir que en la definició del caciquisme, em resten només dos aspectes a recollir: Em diu la V. S. quina por tenim que el caciquisme destrueixi les pròximes eleccions municipals. Suposo que la pregunta és aquesta. I que si tenim tot el poder, quina por ens han de fer els Ajuntaments elegits per l'article 29. I jo dic que si en aquests pobles on regeix l'article 29 no hi hagués altre problema que el problema de govern, a nosaltres no ens preocuparia, però hi han també les classes poderoses i adinerades que tenen la seva representació aquí i hi ha un problema viu: el del camp, que volem resoldre, i això influeix en la nostra determinació i en el Projecte de Llei, ja que no es pot deturar des del Govern.

No sé si serà revolucionari — crec que ho és poc —, si nosaltres anem a destruir el caciquisme i dieu que volem acompanyar-nos, jo us dic que voteu aquest Projecte de Llei. Jo en preparo un altre per a destruir el caciquisme, i si voteu aquest i aquell el destruïrem per sempre a Catalunya. (*Molt bé, en la Majoria*).

I entro de ple en la proposició del senyor Ventosa i Calvell. La fórmula política de modificar aquest Projecte en dos aspectes com ell proposa. El primer consisteix en què aquestes Comissions gestores tinguin la vida justa del període electoral, que no siguin cinc dies abans del període electoral. En el moment de redactar el Projecte jo tenia la mateixa idea que la V. S., però vaig trobar-me amb les dificultats que podria donar-se el cas que el mateix dia de començar el període electoral no estessin constituïdes les Comissions gestores, i per això s'ha allargat a cinc dies el que aquestes Comissions puguin

actuar per virtut del Projecte de Llei. Per tant, és una qüestió de temps i d'oportunitat la qüestió dels cinc dies.

Respecte al nomenament de President, que és el lloc on ha fet la V. S. un gran esforç per tal de demostrar la suposada intromissió en la vida municipal, he de dir ben clarament que si no em dona una fórmula més pràctica que la que m'ha donat la V. S., per aquest Govern és inacceptable. Nosaltres no anem a fer una obra política amb aquestes Comissions gestores, sinó que anem a destruir a una sèrie de figures polítiques que han predominat durant molts anys en aquests pobles; però tenim la responsabilitat del que passa allí i el Govern no pot defugir-la i ha de posar un home de la mateixa localitat que sigui de la seva confiança, republicà i no tacat de caciquisme, ja que no anem a substituir un caciquisme vell per un de nou.

En una paraula, pel bé de Catalunya nosaltres no defallirem mai, no fem un acte partidista sinó que anem a realitzar un acte des de que tenim autonomia ben arrelat a casa nostra i el mantindrem, amb totes les conseqüències, pel bé de Catalunya. (*Aplaudiments.*)

Diversos Srs. DIPUTATS de la Majoria : Molt bé, molt bé.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Dues paraules, per a contestar el senyor Conseller de Governació. Respecte a la primera part en la qual discuteix o contradiu els conceptes que jo havia emès en referència al Projecte de Llei, no vull allargar innecessàriament una discussió que seria inútil. Em referiré concretament a la fórmula que he proposat i que ha rebutjat el senyor Selves. La fórmula tenia dues parts. La primera consistia en dir : si preteuen que no aneu a fer amb aquesta Llei una maniobra electoral suprimiu els cinc dies primers durant els quals poden fer-se nomenaments de personal. El senyor Selves diu que això no poden acceptar-ho, perquè si no posessin aquests cinc dies — que primitivament en el Projecte eren tres, i varen semblar pocs —...

El Sr. TRIES DE BES : Això, el senyor President de la Comissió.

Un Sr. DIPUTAT de la Majoria : Els cinc dies responen a assegurar que en començar el període electoral estiguin constituïdes les Comissions gestores.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Vol que modifiqui la fórmula i que en proposi una altra? Si poseu cinc dies, poseu com a limitació als individus de les Comissions gestores, les prohibicions que tindrien dintre del període electoral. Si accepteu això, també serà una altra demostració de què realment no us proposeu aprofitar els cinc dies per a fer totes les coses que està prohibit fer en període electoral. Segona part o segona condició de la fórmula : el nomenament de President de la Comissió gestora. La meua fórmula consistia en dir que fos President aquell que designés el Partit que hagués tingut més vots en les eleccions del novembre darrer. El senyor Selves, diu : «No; no en tenim prou; nosaltres varem tenir més vots en molts Municipis, però volem també que en aquells Municipis en els quals no varem tenir majoria, el President, l'Alcalde sigui un home de la nostra confiança». Jo us dic que aquesta fórmula era la ma-

teixa que tenia el general Primo de Rivera per a fer els nomenaments governatius (*Rumors.*) ; per consegüent, jo no sé si amb això feu una obra democràtica, però del que tinc la convicció és que si la meua fórmula no és acceptada, tindrà almenys la vitut d'illustrar al país sobre les veritables finalitats que persegueixen amb aquest Projecte. (*Molt bé, en la Minoria de la Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Governació : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Selves.

El Sr. CONSELLER de Governació : Perquè no semblés una descortesia als senyors Diputats i al senyor Ventosa i Calvell, m'aixeco a contestar amb una breu intervenció la rectificació que ha fet la V. S. Respecte la primera part de la fórmula, l'ésser o no cinc dies, o bé de posar-se una limitació que durant el període d'aquests cinc dies s'estigui en les mateixes condicions jurídiques i polítiques del període electoral, jo per la meua part no hi tinc cap inconvenient, és qüestió de la Comissió, serà ella la que parlarà. Quant a la segona part refermo tots els sentits de què no es pot concedir de cap manera, de què no ho pot concedir de cap manera el Govern per un sol fet : perquè jo dic que és una qüestió de responsabilitat del Govern. Nosaltres volem saber en el període electoral qui tenim allà, si allà es compleix exactament l'obra que s'intenta fer pel Govern, no en un sentit partidista, sinó en un sentit de destruir ja per sempre aquesta xacra del caciquisme. Per tant, queda completament marcada la nostra posició. Respecte al primer extrem, la Comissió té la paraula per a fer les modificacions que cregui per convenient.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Simó, per la Comissió.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : La Comissió creu que pel moment es pot abstenir de formular una oposició concreta respecte de les fórmules que ha anat successivament exposant el Cap de la Minoria de la Lliga Catalana. Quan arribi l'articulat, aleshores serà el moment de què estudiem a veure si és possible aplicar, si no tot, part, o bé res, d'aquestes suggestions que ens ha fet.

El Sr. PRESIDENT : Es rebutja el vot particular?

Diversos Srs. DIPUTATS de la Lliga Catalana : Amb el nostre vot a favor.

El Sr. PRESIDENT : Resta rebutjat el vot particular, amb el vot a favor de la Minoria de la Lliga Catalana. Discussió de l'articulat. El senyor Secretari es servirà llegir l'article 1.er d'aquest títol. (*Un senyor Secretari el llegeix.*) Se suspèn aquesta discussió.

Dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei referent a l'emissió d'Obligacions de Tresoreria de la Generalitat de Catalunya

Un Sr. SECRETARI : «Reunida la Comissió Permanent de Finances sota la presidència del senyor Joan Casanoves i Maristany, actuant de Secretari el senyor Joan Sauret i Garcia,

amb assistència dels Vocals Gonçal Ibars, Joan Rovira i Roure, Miquel Vidal i Guardiola, Josep M.ª Tallada i Manuel Serra i Moret, per tal de dictaminar sobre el Projecte de Llei referent a emissió d'Obligacions de Tresoreria de la Generalitat de Catalunya per la quantitat efectiva en total de 15.000.000 de pessetes, després d'haver exposat llurs diferents opinions i modificat lleugerament l'articulat de l'esmentat Projecte de Llei, la Comissió ha pres l'acord de sotmetre a l'aprovació del Parlament el següent

PROJECTE DE LLEI

Article 1.er És autoritzat el Consell Executiu per a emetre 30.000 Obligacions de Tresoreria de la Generalitat de Catalunya de 500 pessetes cada títol per la quantitat efectiva total de 15.000.000.

Article 2.ª Les esmentades Obligacions de Tresoreria s'emetraran a la par, redituaran el 6 per 100 anual pagat per trimestres vençuts, i es veuran lliures de tots els impostos o contribucions presents i futurs essent a càrrec de la Generalitat els de l'Estat que puguin afectarles. Seran reemborsables del seu valor sense cap descompte en el termini de tres anys.

La Generalitat de Catalunya podrà, però, recollir les Obligacions abans de llur venciment, per sorteig o per mitjà d'adquisicions en Borsa. També seran admeses com efectiu pel seu capital i interessos vençuts i exclosos de prorratge en tota operació voluntària de consolidació que pugui realitzar-se.

Serán considerades efectes públics a Catalunya, i serán vàlides per a fiances oficials i pignoracions.

Article 3.er El producte de l'emissió de les Obligacions de Tresoreria s'aplicarà, en primer terme, a satisfer les despeses que s'efectuïn d'acord amb les consignacions del Pressupost vigent corresponents a cabals extraordinaris així com, en el marge que resulti, a facilitar el funcionament de la Tresoreria de la Generalitat durant l'exercici.

Article 4.er Les despeses motivades per l'emissió de les Obligacions de Tresoreria, quant el seu caràcter no tinguin partida determinada específicada en Pressupost, i d'una manera concreta els interessos que devenguin les Obligacions en el curs del present exercici es satisfaran amb càrrec a la partida 1231 del vigent Pressupost de despeses.

Es autoritzat el Consell Executiu perquè pugui transferir a l'esmentada partida la part necessària del sobrant que quedarà a les partides 1225 i 1226 a conseqüència de la present operació de crèdit.

Article 5.er És autoritzat el Conseller de Finances per a fixar, d'acord amb el Consell Executiu, la data i la forma d'emissió de les Obligacions de Tresoreria i dictar les disposicions que siguin necessàries per al compliment de la present Llei.

Palau del Parlament, 21 de març del 1933. — El President, Joan Casanoves; El Secretari, Joan Sauret.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Pi i Sunyer.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: Senyors Diputats: D'acord amb la proposta que jo vaig fer el dia que vaig llegir el Projecte de Llei que ha motivat el present dictamen de la Comissió, crec que és un dels casos en què està més indicada la declaració d'urgència per a poder simultanejar la discussió d'aquest dictamen amb el de l'Estatut Interior de Catalunya. Jo demano a la Cambra que acordi la urgència de la seva discussió.

El Sr. PRESIDENT: S'acorda la urgència d'aquest Projecte de Llei? (Assentiment general.) Resta acordada.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte d'Estatut Interior de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Virgili, per a rectificar.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Senyors Diputats: El divendres passat, en la segona part de la sessió no vaig poder estar present, i no vaig poder aquell dia mateix rectificar al senyor Duran i Ventosa. Aprofito l'avinentsa d'avui per a fer-ho, quan ja he pogut veure el DIARI DE SESSIONS, cosa que és per a mi un gran avantatge; però jo vull dir als companys d'aquesta Cambra que no puguin pensar que en cap ocasió jo m'alci a contestar un discurs sense tenir cap idea de les que ha tingut en compte el meu contraopinant. Tot i coneixent la pròpia deficiència auditiva, tinc bons companys que al meu costat, d'una manera ràpida i oportuna, em van donant notes, aquell dia molt extenses. De manera que en contestar al senyor Duran, tenia una idea força clara i després ho he vist millor en llegir el que ell havia dit. Jo no voldria fer pas el paper de qui juga al joc dels disbarats, contestant coses inadequades en relació al debat relacionat amb allò que ell ha parlat. Si en la part primera del meu discurs vaig tractar de temes generals, vaig imitar amb això al mateix senyor Duran que — com ell va dir — hi hagué una introducció, més que una impugnació, en el títol que es discuteix, i em sembla que aquesta part primera cau perfectament dintre del tema que discutim. Jo vaig voler mostrar com aquesta hora en què organitzem el Parlament i el Govern de Catalunya, el nostre Estatut s'inspira en les idees no pas del catalanisme històric, sinó amb les del catalanisme liberal i republicà; si a l'hora de discutir de totalitat d'aquest tema no era oportú de dir-ho no sé pas quan ho serà. Encara hi ha un altre punt que vaig tractar per una al·lusió històrica del senyor Duran, quan parlava de les Corts catalanes del segle XIII. Això em va donar peu per a citar un altre antecedent encara més vell del segle XI, dels usatges, que són la primera Constitució política que es coneix, i també en això va al davant Catalunya. Ja sé que al meu estimat amic senyor Ruiz i Ponseti no li plauen ni el temps neolític ni el segle XIII; però crec també en això hi ha coses interessants, i en aquest

punt no tot consisteix en la finor auditiva. Quan el senyor Duran, per exemple, va fer allusió a les Corts catalanes del segle XIII, antecedent de les Corts d'avui, arrel del nostre arbre, va tenir un confusió que a mi em plau de rectificar, no pas pel desig de mostra-me com qui sap més, sinó perquè em sembla convenient que quan lloem el nostre passat i en alguns casos el considerem superior al d'altres pobles, no convé potser exagerar. El senyor Duran, tenint en compte coses que ja havia dit Coroleu i Pella fa més de cinquanta anys, que havia repetit Prat de la Riba en el seu estudi sobre les Corts catalanes, deia que la Carta Magna d'Anglaterra és posterior a les lleis catalanes que varen organitzar les nostres Corts; deia en una confusió, les lleis catalanes que varen establir les nostres Corts de Dret són de finals del segle XIII. La primera, aquella Constitució famosa, la Constitució de Pere II el Gran, que és de l'any 1283, i la Carta Magna no és pas posterior, és de principis del segle XIII. El que hi ha és que en la Carta Magna no s'organitza un Parlament en la forma que avui l'entendem les classes socials diverses; era més aviat una Constitució que establia una assemblea noble o militar, i més tard fins els dies de Pere el Gran no va venir un Parlament anglès en diversos estaments. No crec que és cap despropòsit parlant del nostre tema, el senyalar aquest valor nobilíssim en la nostra tendència liberal, republicana i esquerrista en l'hora de fer el Parlament català.

Vaig alludir a les Bases de Manresa, i em fa l'efecte que el senyor Duran va trobar potser extemporània aquesta allusió, però quan es parla de catalanisme històric és indispensable i natural que es faci esment de les Bases de Manresa. Deia el senyor Duran: «Nosaltres no som ja, podríem dir, ni molt joves ni molt vells», i esmentava que cap dels que aquí hi ha a la Minoria de Lliga Catalana va assistir a l'Assemblea de Manresa. Però crec que res vaig dir respecte a la presència personal dels senyors de la Lliga Catalana a aquella Assemblea: a qui vaig alludir va ésser a Prat de la Riba, el qual va prendre part i en va ésser Secretari. Jo crec que aquí tots som joves, però si el senyor Duran i Ventosa no era a l'Assemblea, hi podia ésser perfectament. Llavors no portaria pas encara pantalons curts, perquè el senyor Duran, a l'any 1889 ja era president de la Secció de Dret de l'Associació Escolar Catalanista, i ja donava conferències sobre doctrina catalanista i nacionalista. De manera que dos anys més tard podia ésser molt bé a Manresa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No em retregui l'edat, home!

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: No tinc interès en suposar que cap de nosaltres en aquest punt vulgui fer allusions d'aquest aspecte cronològic. Jo ja sé que ara aquest punt de la joventut arriba als vint-i-cinc anys. Si vostès apliquen el principi a la secció femenina, els conflictes que tindran! (*Rialles.*) Deixant de banda aquest aspecte, faré remarcar al senyor Duran que aquell que no va contestar al discurs és precisament ell, fora d'un punt, perquè, senyor Duran, a la segona part jo em vaig ocupar un per un dels greus problemes que vostè havia alludit: el de la formació o naixement del Parlament, el de la duració i el de la dissolució. Vaig parlar del quòrum sobretot, i de tot això res em diu el senyor Duran en la seva rectifi-

cació. És curiós, i aquest és el punt principal, que hi hagi aquí un debat potser una mica avançat respecte a proporcionalisme amb veus que surten de la Minoria socialista i de la Minoria de Lliga Catalana, tot essent així que no hi ha cap esmena ni cap vot particular que demani aquesta representació. Això ho dic, senyor Duran, perquè semblava que estava alarmat per haver dit jo, proporcionalista de sempre i encara d'avui, que això em semblava qüestió d'oportunitat. El fet de què ni la Minoria socialista ni la Minoria de Lliga Catalana presentin un vot particular perquè el proporcionalisme s'inclogui en la Constitució, demostra que no ho creuen constitucional d'una manera absoluta, que ho deixen a l'eventualitat d'una llei ordinària. I és el mateix de l'Estatut de l'any 19; jo no retreia a la V. S. la seva intervenció en l'Estatut de l'any 19; deia que vau ésser els mateixos elements directores de la Lliga que vau tenir una principal intervenció en aquell Estatut, i estava a les vostres mans posar-hi el proporcionalisme, i no ho féreu. Ho féreu només com assaig a Barcelona, i pel Senat vau ajornar-ho per a més endavant; i això ho féreu no pas per oposició dels republicans. Recordo que el nostre plorat amic, l'Alfred Perenya, demanava a aquella Assemblea que fos estès el proporcionalisme al conjunt de Catalunya, i la Lliga no ho va acceptar, tot essent ella de sempre proporcionalista. Quantes vegades han dit les VV. SS. que han defensat a Catalunya el règim proporcionalista? El varen defensar cap a l'any 1908, i quan va venir el Projecte d'Estatut del 1919, després de deu anys, no ho varen portar pas a la pràctica ni en el projecte. Això vol dir, i és ben veritat, que és un problema de temps i de mesura, és un problema d'oportunitat. No volem ésser oportunistes, però volem ésser oportuns, que és una altra cosa, i d'això en política no se'n pot prescindir. També s'oposa a això que hi hagi ja un criteri per definir si a la Llei electoral futura nostra hi ha d'haver el règim majoritari o proporcionalista. A l'hora de tractar-se això, personalment, em penso que sostindré l'opinió pròpia, la teoria proporcionalista, però com que sóc un home que estic sotmès a una disciplina de Partit, a una Majoria i a una Comissió, m'hauré d'atendre als principis que siguin acordats. En aquesta qüestió el senyor Duran ha de tenir present que així com el parlamentarisme té els pitjors enemics en aquells que en defensen fins els defectes, passa igual en el règim proporcionalista. Jo estudio sovint els problemes polítics del món, i m'adono d'un fet que em sembla — i això també ho dic als amics de la Minoria socialista — que té molta importància, i és que després d'haver conquistat el règim proporcional gairebé les tres quartes parts d'Europa, avui són molt pocs els Estats d'Europa on hi ha règim proporcional. Després d'això pot succeir que si no s'esmena en forma deguda aquest sistema, d'aquí uns quants anys vagi en minva, vagi desapareixent, perquè jo, que sóc partidari del sistema proporcional, no en sóc entusiasta, perquè té defectes importantíssims de vegades mortals, i en aquest cas convé posar el que en diríem salvació de la pàtria per damunt de la fórmula aritmètica del vot proporcional. No insisteixo en això, perquè no és l'hora, i només he de dir, molt breument algunes paraules, en relació al problema del referèndum, que és un dels principals que afecta a aquesta part de l'Estatut.

Deia que el senyor Duran i Ventosa no va contestar al meu discurs; perquè la part en la qual més vaig insistir fou la de fer veure que en el nostre Estatut, tot i semblant-me a mi personalment perfectes les fórmules que hi han, és dissoluble el nostre Parlament, pot arribar pràcticament a ésser dissolt per diversos camins, i afegia que en quant al referèndum dissolutori d'origen popular, si és una mica difícil la fórmula del nostre Estatut, encara ho és més la fórmula que hi ha a Prússia i a Baviera. Jo comprendria, per exemple, que, per una mena d'esperit de concòrdia es rebaixés el tant per cent necessari per a demanar el referèndum i que, en compte del 25 per 100, fos el 20 per 100, com ja sembla que era així en el Projecte de la Comissió Jurídica Assesora. A Prússia i a Baviera, també cal només el 20 per 100 per a demanar el referèndum, però per a la votació posterior definitiva, a Prússia el tant per cent és més alt; aleshores cal no ja el 40 per 100 d'electors, cal el 50 per 100, i això fa més difícil el caràcter positiu del referèndum de caràcter dissolutori. Si hi han altres solucions, si trobéssim altres maneres de dissoldre el Parlament quan calgués dissoldre'l, ni la Comissió ni la Majoria, tindrien criteri tancat. Però a hores d'ara, amb la mà posada sobre el cor, jo reconec que fora d'aquell Consell dels tres, semblant amb el de Prússia, que no té molta acceptació — ni molta ni gens — aquí en aquesta Cambra no hi ha altra solució que aquesta d'un referèndum popular, amb quòdums una mica alts, perquè ho han d'ésser sempre, ja que si no ho són es va continuament obrint la porta a situacions estèrils, si nosaltres en aquest Parlament no aprovem tal com està o amb lleus modificacions la fórmula del referèndum. A part d'aquesta, n'hi han altres dues que ja les vàrem esmentar, i, per això, hi han prous senyals en la vida política d'un poble per a poder dissoldre un Parlament, quan aquesta dissolució és necessària. El senyor Duran i Ventosa sap prou bé que el mal dels Parlaments d'avui no està en què siguin indissolubles, en què siguin molt llargs, sinó que al revés, són massa solubles, són massa curts en general. Vegem el cas d'Alemanya, vegem el cas mateix d'altres països en els quals hi ha possibilitat de què es dissolgui el Parlament a cada hora, i és el que succeïa en l'Estatut de l'any 19, en què un Governador general podia, quan a ell li semblés, dissoldre el Parlament de Catalunya.

Encara que siguin cinc anys el temps de durada del Parlament de Catalunya, ja vaig dir aquell dia que hi havien pobles d'Europa en què era més llarga i en altres menys; que n'hi havien cinc en l'Estatut de l'any 19, i que n'hi han cinc a la República espanyola. Si ara suposem que aquest Parlament ha de viure cinc anys, abans de què aquest quinquenni no passi, vindran eleccions municipals, vindran eleccions legislatives de la República espanyola, i és evident que si hi haguessin a Catalunya unes eleccions per l'estil de les del 12 d'abril, en què caigué la monarquia, el nostre Parlament per una fórmula o per una altra, és igual, hauria d'anar a la dissolució, hauria d'anar a una consulta popular.

(Ocupa la Presidència el senyor Casanoves.)

De manera que està de fet sotmès als fets polítics que es vagin succeint i que tindran les senyals a mesura que es produeixin. No crec que entri en el càlcul de ningú el mantenir l'existència d'un Parlament quan és cosa ben clara que no compta amb la confiança popular, quan té una massa d'opinió en contra; però tampoc hem de suposar que uns quants Partits polítics o algun d'ells, a cada moment, tinguin facilitats per a provocar consultes del cos electoral. Per aquest motiu, perquè aleshores si no es té prou força d'opinió per a dissoldre'l, es va a una situació infecunda, es fereix el Parlament en la seva dignitat i en la seva força, i aleshores ni s'aconsegueix la dissolució ni s'aconsegueix prestigiar el Parlament, i aquest mal tothom el pateix. Mantenim, doncs, l'afirmació de què, per part nostra, no hi ha cap desig de mantenir el Parlament d'avui ni el que vingui, per damunt de la voluntat del poble, per damunt de la confiança popular. No, per damunt d'això no volem que hi vagi el Parlament, perquè ja hem dit que, encara que el Parlament sigui per damunt de tot en l'ordre legal, en l'ordre de la sobirania, en l'ordre de la democràcia, per damunt hi ha el poble, i si el poble ens demostrés que no té confiança en el Parlament de Catalunya, aquest trobaria tants camins com fossin necessaris per a arribar a la seva dissolució. Ara, que tampoc podem creure que quan un Partit, uns quants diaris o uns quants polítics diuen «aquest Parlament ha perdut la confiança del poble», això sigui cert; tampoc podem creure en aquell ambient del qual tant ara es parla, i que els senyors Ossorio i Gallardo va dibuixar en una figura ben coneguda. Aquest ambient no el podem acceptar ni com a catalans ni com a demòcrates.

Jo he de dir al senyor Duran i Ventosa, que hi ha una cosa, una única cosa que s'm'alarma del seu discurs, i és que sembla que ens prepari el fet de què si el Parlament nostre s'allarga massa, que no es trobi segons ell la manera de dissoldre'l, que vingui no sé quina força a fer-ho possible, encara que aquests no fossin els desigs del senyor Duran i Ventosa. No es pot admetre aquest fet, perquè jo crec que en aquest punt l'Estatut representa una democràcia, representa un règim liberal, i que cap ambient ni en forma de plomes i espases, ni d'altra manera, pot tenir cap força damunt de l'organisme polític de Catalunya, i estic segur que si això un dia o altre — que ho crec — pogués produir-se, crec que hauríem de comptar i podríem comptar amb el concurs defensiu de la Minoria de la Lliga Catalana. Em penso que ara no passaria com en una altra ocasió, que no hem de retreure xecessivament, però que cal recordar-la, en què molts dels elements dels que ara militen dintre de la Lliga Catalana, es varen posar els jaqués més ben tallats per a visitar al representant del cop d'Estat a Espanya. Jo em penso que això no succeiria més i que per tant en defensa del Parlament llarg o curt, comptarem sempre amb tots els republicans i amb tots els catalans. (Aplaudiments de la Majoria.)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Evidentment, s'ha acabat la discussió de la totalitat, però té la paraula el senyor Duran i Ventosa per a rectificar breument.

El Sr. DURAN I VENTOSA: He demanat la paraula d'una manera especialíssima perquè jo sentiria molt que ara novament el senyor Rovira i Virgili es molestés creient que jo no he volgut contestar-li, o que jo vull fer alguna allusió que li pugui semblar molesta. Jo, senyor Rovira i Virgili, no vaig fer en aquella sessió cap allusió de les que poguessin molestar la V. S.; al contrari, em sembla que si repassa bé el DIARI DE SESSIONS, em sembla que vaig dir les moltes consideracions personals que la V. S. em mereix. Però vaig dir que em semblava que no havia contestat al meu discurs, sinó que s'havia referit a uns antecedents i a un discurs que potser suposava que jo faria, no pas per si m'havia entès o no, sinó pel context mateix de les paraules que pronuncià la V. S. a continuació de les que jo havia pronunciat. Pel demés, donades unes explicacions franques i lleials al senyor Rovira i Virgili, no vull estendre'm més sobre aquest particular.

Sols que jo entenc, senyor Rovira i Virgili, quan ara em fa un càrrec de què jo no contestés al seu discurs, que potser hem invertit els termes, perquè em pensava que era jo qui havia fet el discurs d'impugnació, de manera que era a mi a qui se m'havia de contestar, perquè si jo ara he d'anar a contestar tot el discurs de la V. S. i després la V. S. ha d'anar a contestar tot el discurs meu, i ens hem d'anar fent observacions sobre tots els punts de vista dels nostres respectius discursos, tindria molta raó el senyor Ruiz i Ponseti quan diu que aquí nosaltres no fem més que perdre el temps, des del moment que venim a rebatre una vegada i una altra els mateixos arguments.

El Sr. PRESIDENT: Em sembla que la Presidència no dona mostres de cap impaciència.

El Sr. DURAN I VENTOSA: ...jo tindria molt de gust en invitar si vol el senyor Rovira i Virgili, sigui el meu estimat company senyor Valls i Taverner, sigui al senyor Carreres i Artau, sigui a qualsevol dels bons companys especialitzats en qüestions històriques, perquè discuteixin si la Carta Magna fou l'any 1283, o si els Usatges foren en 1184 o en un altre. Em sembla que dintre del Parlament modern en què vivim, totes aquestes qüestions tenen una poquíssima importància. Em vaig referir simplement a què Catalunya, el poble català, es considerava que era el bregol de les llibertats parlamentàries. No evidentment per anar a fer un Parlament com els Parlaments d'avui. Com podia ésser que en els segles XII i XIII o en cap d'aquella època de la nostra història, que hi hagués un Parlament semblant als d'avui? Em vaig referir simplement, i em sembla que el senyor Rovira ho confirmà després, dient que la reunió de representacions dels pobles en front del poders dels reis, havia nascut primer a Catalunya que en cap altre dels pobles d'Europa. Però com que això no ho contradeia substancialment el senyor Rovira i Virgili, crec que no he d'insistir sobre el particular.

Quant a aquelles allusions que ha fet sobre la nostra edat, molt especialment sobre la meua,

tampoc no vaig a fer ara oposicions de joventut. Li diré solament al senyor Rovira i Virgili i als honorables companys que tenen la bondat d'escoltar-me, que jo sols recullo d'això un testimoni a favor del nostre nacionalisme, perquè ja que aquí alguna vegada s'ha discutit si nosaltres érem o no nacionalistes, precisament quan el senyor Rovira i Virgili, diu no gens menys que l'any 89 jo ja formava part del Centre Escolar Catalanista, amb això em dona ja un testimoni ben clar de què jo no sóc un nacionalista del 12 d'abril, sinó que sóc nacionalista i catalanista quasi des de que vaig començar a tenir ús de raó. Accepto, per consegüent, aquest recordatori, aquest testimoni del meu catalanisme, i agraint-lo al senyor Rovira i Virgili, no he de molestar la seva atenció.

Anem a una altra cosa més important i d'interès més general. Faig referència al sistema proporcionalista. M'ha semblat entreveure que el senyor Rovira i Virgili s'havia molestat una mica per si discutíem o no els seus fervors a favor del règim proporcionalista. Em sembla — no és que ara vulgui donar la culpa a ningú —, em sembla que no sóc jo el primer que s'ha estranyat de la minva d'aquest fervor proporcionalista del senyor Rovira i Virgili. Però és que avui el mateix senyor Rovira i Virgili ha vingut a entelar aquella claredat del seu judici respecte d'aquest particular, perquè ara ens ha vingut a dir que el sistema proporcionalista era una cosa molt bona, però que també podia tenir els seus inconvenients, i em sembla, no voldria molestar al senyor Rovira i Virgili — i li prego al senyor Tauler que li ho faci constar d'una manera ben expressa —, em sembla recordar que en un article que crec que era sota la signatura del senyor Rovira i Virgili, em sembla que deia que anys a venir el món s'estranyaria de què les Constitucions polítiques dels pobles s'haguessin organitzat sota una base diferent del sistema proporcionalista, dient que era una cosa tan racional, tan sistemàtica, tan d'acord amb la naturalesa mateixa de l'home i de les societats polítiques, que quan, anys a venir sabessin que el món s'havia regit pel sistema majoritari, tothom s'estranyaria que això hagués estat. Fins em sembla que ho vaig llegir sota una firma que deia «A. Rovira i Virgili». No m'hi faig ferm. El senyor Rovira i Virgili deu recordar-ho millor que jo.

I seguint contestant esquemàticament els arguments del senyor Rovira i Virgili, diré simplement que quant a la referència de l'any 19, jo no recordo molt bé si en l'any 19 s'exposava el sistema proporcional en una forma o altra. El que sí sé, perquè això és l'essencial i el fonamental en una discussió parlamentària, és que l'Estatut de l'any 19 fou fruit d'unes transaccions de diversos Partits. En aquella Assemblea que votà l'Estatut de l'any 19 hi havia representacions des de l'extrema dreta del tradicionalisme, fins les extremes esquerres que aleshores representaven el socialisme. I és molt lògic, per consegüent, que en un Estatut de transacció, els que tinguessin una idea determinada, la sacrificuessin a l'oportunitat. Perquè per sacrificar a l'oportunitat també, senyor Rovira i Virgili, és pel que no insistí ni la Minoria socialista ni Lliga Catalana, en què es con-

signés en aquest Estatut Interior, d'una manera expressa, el principi proporcionalista. No sé exactament els motius que la Minoria socialista podia tenir per transigir en aquest punt. El nostre fou perquè tinguérem por de perdre. Us ho diré ben clar. Creguérem en aquell moment, que si obligàvem a la Majoria a què donés la seva opinió, la donés en un sentit contrari a la representació proporcional, i ens vam estimar més que quedés una mica enlaire per si després podíem convèncer-los, i amb menys passió portar la qüestió del que necessàriament s'hauria de portar en el moment de discutir aquest Projecte d'Estatut Interior o Constitució de Catalunya.

I anem, finalment, a la qüestió del referèndum. Em sembla que el senyor Rovira i Virgili, encara que hagi llegit després el meu discurs, no s'ha fixat molt bé en moltes de les manifestacions que jo havia fet. Jo reconeixia les dificultats extraordinàries que hi ha perquè es pugui dissoldre el Parlament. Ho reconeixia aquell dia, ho reconeixia el dia de la rectificació, torno a reconèixer-ho el dia d'avui, com les he reconegut en el si de la Comissió. Però, ¿és que està en les nostres mans el fer un Estatut lliure? L'hem de fer dintre dels motllos que ens marca l'Estatut que ens donaren les Corts Constituents, i dintre d'aquests motllos hi ha quelcom que ara no és l'ocasió de discutir, però hi ha algun dels extrems que fan quasi impossible aquest problema, i si jo hi feia allusió, no era pas, senyors Diputats, perquè jo ho desitgi, sinó perquè ho temo, perquè ho temo i precisament perquè jo crec que quan un home tem una cosa, quan veu un perill la seva obligació és fer tot el necessari per salvar-se d'aquest perill que es deixa entreveure; perquè la solució que ens dona el senyor Rovira i Virgili que diu, «si mai arriba aquest perill, ja ens trobarem tots per defensar-nos», ai!, senyor Rovira i Virgili, que això de necessitar de l'heroisme defensiu és una cosa molt trista! Que en la història de Catalunya hem vist molts casos d'heroisme defensiu, però els casos d'heroisme defensiu serveixen molt bé per a crear màrtirs en candidatures a monuments, però serveixen molt poc per a assegurar els futurs dels pobles. Jo no els vull aquest heroisme defensiu. Jo el que voldria, ara en què s'ha apel·lat al nostre seny, i altres coneixement dels problemes polítics, per a resoldre aquests problemes, és que entre els uns i els altres trobéssim una solució que ens assegurés contra tots els perills; que no he parlat pas del perill d'una sabata d'un sergent, he parlat també dels perills que podrien portar les turbes a aquest jardins d'aquí en front, que el perill tant pot venir d'un cantó com d'un altre, i si jo no ho he entès prou bé, m'ha semblat que el senyor Rovira i Virgili no ens dona la solució d'aquest problema. És evident que avui el problema no pot trobar solució només que per mitjà del referèndum. Ah! Però aquest mitjà del referèndum, de la mateixa forma que proposa com a mitjà de solució el senyor Rovira i Virgili, forma que no crec que sigui una indiscreció avançar que em sembla que té certa aprovació de la Majoria, és una solució difícilíssima, perquè dir que en el cas de què vingui una discrepància entre l'estat del Parlament i l'estat de l'o-

pinio pública catalana, reunint un sufragi favorable de 320,000 electors es pot anar a proposar la dissolució del Parlament, francament, em sembla que no és un mitjà pràctic. Es parla del perill de la dissolució del Parlament. Però quin major perill d'agitació de l'opinió que dir-li: opina com vulgui's, manifestat com vulgui's, per anar a unes altres eleccions hauràs de passar necessàriament per aquesta carrera d'obstacles. I primerament s'haurà d'acreditar que es té al seu costat 320,000 electors i electores de Catalunya i després que es té prop de mig milió o més de mig milió. Si això és un recurs fàcil i pràctic; si d'això se'n diu un mitjà senzill de resoldre els problemes polítics, francament jo no ho entenc.

Però no oblidí el senyor Rovira i Virgili, i no oblidin tots els senyors Diputats, que en les qüestions aquestes del Parlament curt o del Parlament llarg, passa una cosa molt humana: Quan un Parlament compta amb la simpatia d'aquell que fa una apreciació sobre el mateix, és molt natural que trobi convenient i molt bonic que el Parlament sigui llarg, però quan el Parlament compta precisament amb l'antipatia o animositat d'aquell que forma el judici, aleshores aquest trobaria preferible que fos curt.

Vosaltres mateixos — i permeteu-me abans d'acabar aquesta petita al·lusió a la política internacional — esteu veient el que ocorre amb el Parlament d'Alemanya, amb aquestes successives dissolucions del Reichstag alemany, i podria passar una cosa semblant a Catalunya...

El Sr. CANTURRIA: No s'hi val a comparar aquest Parlament amb el d'Alemanya.

El Sr. TRIES DE BES: Però si no ho entén!

El Sr. DURAN I VENTOSA: És veritat que pot portar perills la dissolució d'un Parlament, però no obstant, senyor Rovira i Virgili, no obstant, senyors Diputats tots, tots els Parlaments del món, amb petitíssimes excepcions originades d'altres sistemes republicans, especialment sota la base presidencialista, tots els Parlaments del món viuen sempre amb la possibilitat immediata de la seva dissolució. I nos és molt que demanem que el Parlament de Catalunya se'l posi en condicions anàlogues a les que tenen tots els grans Parlaments del món. Per moltes que siguin les nostres aspiracions, per molt que sigui el nostre desig de servir de model a altres pobles de la terra, crec francament que encara no podem aspirar a comparar en aquest sentit el nostre poble amb el francès, amb l'anglès o el belga o els pobles d'Escandinàvia, i no obstant tots els pobles compten amb una gran facilitat per aquesta dissolució, i aquesta facilitat per la dissolució és precisament per aquests casos que amb el seu preclar talent el senyor Rovira i Virgili ja preveia, però als que no podia donar solució. És clar que poden venir unes eleccions municipals, unes eleccions de Diputats a Corts a Madrid que posin de manifest una discrepància de l'estat d'opinió en relació a les eleccions anteriors. Evidentment, poden venir unes eleccions pel Parlament de Madrid que donessin una majoria absolutament contrària a la majoria que hi hagués en el Parlament català. En aquestes circumstàncies, ¿amb quina autoritat, senyors Diputats, podríem nosaltres legislar amb l'atreviment revolucionari de què aquí tot sovint es parla? ¿Amb quina autoritat podríem parlar si a finals de l'any 33 o començaments de l'any 34 el poble de

Catalunya donava la seva confiança a un Partit completament diferent del que predomina en aquest Parlament? Senyor Rovira i Virgili: La solució d'aquest problema, ¿qui la té? La solució és difícil, i perquè és difícil és pel que jo demano el concurs de tots. Aquest concurs en el si de la Comissió, nosaltres hem procurat donar-lo, però em temo que en el sentit de la finalitat d'aquest concurs l'autoritat de la V. S. pot fer molt. Però en definitiva, crec que per damunt de l'autoritat de la V. S. i de la bona voluntat de tots els individus de la Comissió, ens trobem davant d'un problema que és de govern, i quan el Govern parli en el seu dia, si el Govern vol trobar una solució al que ha d'ésser la representació automàtica, d'allò que en el moment actual representa tot, perquè al cap i a la fi fora del Parlament tots els Poders són extralegals, ¿quina serà aquesta solució? Jo declaro francament que no la tinc, que no la tinc perquè hi ha un Estatut que la limita d'una forma i la dificulta. Però per a trobar-la aquesta solució, es necessita tota la bona voluntat, la bona voluntat de la majoria i de tots, perquè d'aquesta solució depèn en gran part la sort futura de Catalunya, l'esdevenidor del nostre poble. Per això és perquè nosaltres, un dia i un altre dia i en tot moment, sempre parlarem en aquest sentit fins que hagi quedat definitivament aprovat aquest Estatut. (*Molt bé!, molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Virgili.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Seré breu per a no allargar aquest debat, i més tenint en compte que en moltes ocasions, dintre de pocs dies, haurem de discutir novament aquests punts. He de recollir alguns dels aspectes del senyor Duran i Ventosa, i en primer terme un aspecte material, però que per mi té interès personal. Començo per dir que crec que no ha volgut causar-me cap molèstia ni mortificació el senyor Duran, en fer notar la manca de coordinació entre el discurs meu i el seu de l'altre dia; però jo tinc el desig natural de què els Diputats d'aquesta Cambra sàpiguen que quan m'aixeco per a parlar tinc algun coneixement del que es diu, si es vol el mínim necessari per a poder prendre part en els debats. (*Rumors d'aprovació.*) Si em sentís inepte en absolut pels debats parlamentaris (*No, no, en la Minoria de Lliga Catalana.*) retornaria al meu silenci a sentir de ple les veus interiors de la meua ànima, i també així, com aquí, treballaria per a Catalunya i per les llibertats que són el nostre ideal. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

I deixant ja liquidat aquest afer, direm algunes coses respecte el sistema proporcional, perquè jo no estic convençut que tingui en aquest punt raó el senyor Duran i Ventosa quan vol fer veure que l'Estatut de l'any 19 no representava més que el varen confeccionar un cas d'oportunisme, un cas d'ajornar una solució que ja havia estat defensada. Diu el senyor Duran que era aquesta una solució de transacció, però transacció amb què i amb qui? Nosaltres comprem la transacció si haguessin hagut proporcionalistes i majoritaris, però en aquella assemblea els elements d'oposició republicans creien, al revés, estendre a Catalunya el vot proporcional i la vertadera raó per la qual es va implantar aquest sistema en l'Estatut de l'any 19, no és per transacció, sinó perquè a les VV. SS. mateixes els va fer

por la implantació d'aquest sistema. I com que els hi varen fer por les conseqüències d'una fórmula total proporcional, varen adoptar un assaig. ¿Qui no pot dir que a l'hora de fer la Llei electoral, la Llei municipal, no s'imposarà una fórmula anàloga que representi un sistema més perfecte? Si de mi depenia aquest problema, des d'ara declaro que hi hauria a Catalunya sistema proporcional, no pas en les fórmules pures, com a Alemanya, per a mi molt perilloses, però en una forma adequada em sembla la millor, no pas per esperit moderat, sinó per esperit realista. Jo crec que els que partim d'un principi idealista tenim una aptitud superior per encarar-nos amb la realitat. Jo recordo aquell títol d'un capítol d'una obra de Chesterton, que el nostre senyor Romeva va traduir: «falta un home que no sigui pràctic». Jo crec que en qüestions polítiques no cal ésser massa pràctic, sinó que precisa també l'idealisme, però atenent sempre els caires absoluts d'aquests idealismes per tal d'adaptar-los a la realitat, de manera que en aquest moment la Comissió no té autoritat, i personalment jo menys encara, per a dir si ha d'haver-hi en el règim català un sistema majoritari o personal. Assenyalo el perill, no per a Catalunya on no hi ha el sistema establert, sinó perquè us fixeu en els llocs on ho està, i dic que si certs defectes del règim proporcional no fossin corregits, dintre de deu anys haurien desaparegut de la majoria dels països on el tenen actualment.

En quant al referèndum, jo penso haver interpretat bé les paraules del senyor Duran. Ell veu un perill en el caràcter indissoluble del nostre Parlament, però quan vol posar un remei es limita a una mena de reforma dels quòdrums; però tingui en compte el senyor Duran que té un interès enorme per a un país, i més per a un país el nostre, poc avesat a la forma plebiscitària, el que hi hagi assaig de referèndum, perquè aquests assaigs fan un mal immens quan els referèndums tenen per resultat la dissolució del Parlament; i és per això que la Majoria, la Comissió, ha estudiat el tant per cent necessari per a demanar el referèndum i la rebaixa perquè es consideri afirmatiu. Si en lloc del 25 i del 40 per 100 poséssim el 20 i el 50 per 100, serà més fàcil el referèndum, però, també, serà més difícil que sigui afirmatiu, i llavors ve el perill que assenyalava, o sigui, que hi hagi un referèndum sense resultat i es perjudiqui la força política del nostre poble i es vagi a una obra infecunda i sense resultat sometent els electors a lluites inútils.

Dels camins que hi ha, al meu entendre, pràctics per a dissoldre aquest Parlament, el que em sembla més pràctic, contra el parer del senyor Duran, és el de l'autodissolució. Pot semblar això nominal perquè també pot semblar que no poden haver-hi Diputats que donin per acabat el seu mandat, però jo tinc la convicció de què si el Parlament d'avui no arriba al seu termini legal, la forma de dissolució més fàcil d'emprar seria la de l'autodissolució, perquè crec que hi ha en aquesta Cambra, tant en uns bancs com en uns altres, l'esperit cívic suficient perquè quan es produís la disparitat, la contradicció entre el poble i el Parlament, prevaleixés la voluntat del poble.

També es cert, com deia el senyor Duran, que,

en molts extrems estem lligats per l'Estatut exterior de Catalunya, per l'Estatut vingut de Madrid, que ens limita els procediments parlamentaris i la forma com han d'ésser redactats els articles del nostre Estatut. Dintre d'aquest marc forçós, ni els bancs del davant ni aquests, a hores d'ara, es pot trobar una fórmula millor que les tres diferents que hi ha en l'Estatut per a dissoldre el Parlament. El problema del quòrum és, en principi, relatiu. No hi ha cap mena de partit pres per a fer que un quòrum sigui indispensablement més alt o més baix, però noti's que, darrera de les xifres, hi ha l'esperit. Jo crec que hi ha una equivocació — i en això em dirigeixo als meus amics de la Minoria socialista — en creure massa en el caràcter democràtic del referèndum i dels plebiscits. Quelcom d'això digué el senyor Duran i Ventosa l'altre dia. La pràctica del referèndum, que és més que un problema numèric un problema psicològic, demostra que és més que una arma revolucionària una arma conservadora, de manera que, si jo estés als bancs d'aquí al davant, pensaria en aquest sentit, perquè a Suïssa moltes Lleis socials han caigut per obra del referèndum, i doctrinaris tan eminents i que tan bé coneixen les teories de la dreta com els de «L'Action Française» han declarat d'una manera categòrica que el referèndum és una gran força conservadora, llevat d'algunes excepcions. Tota la història dels plebiscits confirma aquesta veritat. Ara, a Portugal, el general Carmona provoca un referèndum per a una Constitució. ¿Es que creuen les VV. SS. que són més liberals a Portugal? Cal pensar-ho bé, cal pensar en aquest problema. La democràcia directa que té aplicació a la forma electoral, en té prou amb comptar amb la confiança d'uns homes, en destriar les diverses direccions pels problemes concrets i tècnics posats en mans del poble en general. Fins quan hi ha un grau d'elevació política, hi ha el perill d'afectar interessos, no ja de classe, sinó fins de corporacions influents.

Ni el referèndum legislatiu ni el referèndum per dissolució del Parlament són en si mateixos principis de caràcter democràtic absolut. Tenen, evidentment, un fons democràtic, però en realitat moltes vegades no responen els resultats als principis idealistes que sustenten els homes de l'Esquerra. Però, malgrat això, no hem d'ometre un principi pel fet d'ésser bo per les esquerres o dolent per les dretes. Hem d'estar per damunt d'aquestes qüestions, i concretant-nos al cas del referèndum pel Parlament resta oberta la porta als quòrums de l'Estatut o a quelcom aproximat quan hi hagi un moviment popular realment efectiu contra el Parlament constituït. El senyor Duran proposava el cas de què les eleccions municipals que vénen donessin un resultat advers a l'Esquerra, i jo dic que si hi ha prous vots per a derrotar l'Esquerra en les eleccions municipals que vénen, hi ha el 25 per 100 dels electors per a demanar el referèndum. Jo crec que així es pot repetir l'elecció; el camí és practicable. I si tenint aquest camí practicable, allò que féssim fos una invitació al referèndum continuat, s'afebliria, feriria i desprestigiaria la democràcia d'un poble com el nostre.

Em penso haver recollit el pensament d'aquesta Comissió en els punts fonamentals que ara discutim. Més endavant, en altres dies, podrem tractar-ho més detingudament. I em penso que si aparagués en aquesta sala, per un miracle, una fórmula millor, bona, practicable, per a dissoldre el Parlament quan calgués dissoldre'l, no hi hauria ningú que s'hi oposés en absolut; però fins ara no veiem. Mentre no veiem la cosa millor, nosaltres ens conformem amb la cosa simplement mitjana. Res més.

El Sr. PRESIDENT: Acabada la discussió, de la totalitat del capítol I al títol III, té la paraula la Comissió per a donar compte del dictamen definitiu a l'article 16.

El Sr. TRIES DE BES: Manca un torn.

El Sr. PRESIDENT: En realitat es va dividir la totalitat — jo ho vaig entendre així — per consumir un torn de totalitat a cada capítol. Altrament, de tres torns de totalitat a cada capítol...

El Sr. TRIES DE BES: Jo m'amotllaré als mitjans parlamentaris en discutir el primer article.

El Sr. PRESIDENT: En el primer article podeu entrar a fer consideracions si ho creieu convenient, sobretot el capítol. Així es pot donar per acabada la totalitat.

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler, per la Comissió.

El Sr. TAULER: Senyors Diputats, molt breument. L'article 16 del dictamen de la Comissió al Projecte d'Estatut Interior va ésser portat a aquesta Cambra. Aquest article va ésser discutit, va ésser defensat per la Comissió impugnada per les VV. SS. En aquest article es presentaren esmenes que llurs firmants varen defensar i que la Comissió en principi va refusar. Com a conseqüència d'aquell debat, la majoria de la Comissió va acordar tornar a l'article a la mateixa per a procedir al nou examen. Aquest examen s'ha realitzat, i fruit del mateix, torna avui la majoria de la Comissió a aquesta Cambra a sol·licitar la seva aprovació segons el seu criteri, que és el mantenir, com manté, la integritat d'aquell article 16 tal com al principi el va presentar, i rebutjant per tant les esmenes que s'havien formulat.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Només per a dir que com que no podem reproduir una discussió sobre una esmena, perquè no acabariem mai, només demanem la votació de l'esmena.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Per a dir que nosaltres mantenim la nostra esmena tal com l'havíem presentat.

El Sr. PRESIDENT: Va a procedir-se, doncs, a la votació de l'esmena de la Minoria de Lliga Catalana. (El senyor Secretari llegeix l'esmena.)

El Sr. PRESIDENT: Es posa a votació

voten en pro de l'esmena. (*Es rebutjada amb el vot a favor de la Minoria de la Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Doni's lectura de l'esmena de la Minoria socialista. (*El senyor Secretari la llegeix.*)

El Sr. PRESIDENT: Va a procedir-se a la votació d'aquesta esmena. El senyors que votin en pro que tinguin la bondat d'aixecar-se. (*Es rebutjada amb els vots a favor de les Minories socialista i de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Va a procedir-se a la votació de l'article tal com el dona per redactat definitivament la Comissió. (*El senyor Secretari el llegeix.*)

El Sr. PRESIDENT: Els senyors Diputats que votin en pro de l'article que tinguin la bondat d'aixecar-se.

(*Resta aprovat l'article 16 per unanimitat.*)

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei autoritzant l'emissió de 30,000 Obligacions de Tresoreria de la Generalitat.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei per a la substitució dels Regidors elegits en virtut de l'article 29 de la Llei electoral.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de l'Estatut Interior de Catalunya.

(*S'aixeca la sessió a dos quarts de nou i deu minuts de la vetlla.*)